

การวางกับดัก หรือการล่อให้กระทำความผิด

การวางกับดัก หรือการล่อให้กระทำความผิดนี้ ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับความยินยอมของผู้เสียหายโดยที่ การวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิดดังกล่าวนั้นล่อให้กระทำเข้าลักษณะของความยินยอม ซึ่งผู้ล่อให้กระทำความผิดอาจเป็นเอกชน หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตราจับกุมผู้กระทำความผิดก็ได้ การล่อให้กระทำความผิดอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ถ้าวิธีการที่ใหม่ได้เป็นเพียงการวางกับดักเพื่อจับกุมผู้กระทำผิดให้ได้มาซึ่งหลักฐาน แต่วิธีการที่ใช้นั้น กลายเป็นการยอมให้กระทำความผิดไป ซึ่งในกรณีที่มีความยินยอมเป็นขอแก้ตัว ยกเว้นความผิดได้ การกระทำดังกล่าวที่เกิดขึ้นเพราะความยินยอมเช่นนั้นไม่เป็นความผิด ดังนั้นในกรณีของความยินยอมของผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญา จึงเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ การวางกับดัก หรือการล่อให้กระทำความผิดอยู่ด้วย จึงจะขออธิบายหลักของการวางกับดัก และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความยินยอมของผู้เสียหาย ดังต่อไปนี้

การวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิด อาจเกิดขึ้นโดยบุคคลธรรมดาเป็นผู้ล่อให้กระทำความผิด หรืออาจเกิดขึ้นจากเจ้าพนักงานของรัฐ โดยเฉพาะตำรวจเป็นผู้ล่อให้กระทำความผิดก็ได้ ซึ่งตามปกติแล้ว ผู้ล่อให้กระทำความผิดดังกล่าวอาจมีความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้ แต่อาจจะมีกรณีที่เป็นปัญหา

¹ มาตรา 84 ประมวลกฎหมายอาญา "ผู้ล่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าจะโดยการให้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือควยวิชี้อื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด ถ้าผู้นั้นเป็นผู้ล่อให้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ของรับโทษ เสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดผู้ล่อให้กระทำความผิด ไมว่าจะเป็นเพราะผู้นั้นยินยอมกระทำ ยังมีได้ กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ของระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

คือ ผู้ลอบหรือชักชวนให้กระทำความผิดเป็นผู้เสียหายจากการกระทำนั้น หรือเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
 ที่ได้สูญหายเพื่อก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการที่จะจับกุมและฟ้องร้อง
 เอาตัวอาชญากรรมมาลงโทษ ดังนั้นจึงมีปัญหาคือเกิดขึ้นเกี่ยวกับ บุคคลผู้ถูกลอบให้กระทำความผิด
 จะยกเอาการวางกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวได้เพียงใด หรือหากว่าผู้กระทำความผิดยกเอาการวางกับดัก
 เป็นข้อแก้ตัวได้ การวางกับดักนั้นจะมีผลเป็นเพียงยกเว้นโทษ หรือถือว่ากระทำความผิดนั้นไม่มีความผิด
 อาญา ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ลอบให้กระทำความผิด ซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหาย หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 หรือสายลับ หรือผู้ที่ให้ความร่วมมือกับผู้กระทำความผิด ปัญหาที่ว่าอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นกับดัก
 เหล่านั้นเป็นต้น

4.1 บททั่วไป

4.1.1 ความหมายของการวางกับดักหรือการลอบให้กระทำความผิด

การวางกับดักหรือการลอบให้กระทำความผิด หมายความว่า เป็นการชักจูง
 ของบุคคลให้กระทำความผิดอาญา เกิดขึ้นแก่บุคคลใด ๆ ซึ่งมีโคคิดที่จะกระทำความผิดอาญามาก่อน
 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานฟ้องร้องเขา ซึ่งการวางกับดักนี้ โดยปกติทั่วไปถือว่าเป็น
 จะต้อง เป็นการชักจูงโดยบุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล¹

การวางกับดัก หรือการลอบให้กระทำความผิด ซึ่งจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวของ
 บุคคลที่ถูกวางกับดักนั้น จะต้องเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เช่น เจ้าพนักงานตำรวจ
 และรวมไปถึงการกระทำของสายลับ, นักสืบ และเนกคองทั้งหลาย ซึ่งทำงานให้แก่รัฐบาลด้วย

1

A.C. German, Frank D. Day, Robert R.J. Gallati, Introduction
 to Law Enforcement and Criminal Justice. Illinois : Charles C. Thomas
 Publishwe p.

แต่ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำของบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้ทำงานให้รัฐบาล ผู้ที่ถูกวางกับดักก็ไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ว่าเป็นการถูกล่อล่อให้กระทำความผิดได้

ดังนั้นตามความเห็นที่เป็นที่ยอมรับในทางกฎหมายของทุก ๆ ประเทศโดยยอมรับว่าการวางกับดักต้องเป็นการกระทำของเจ้าพนักงาน (officers) หรือตัวแทนของรัฐบาล (agents of government) หรือข้าราชการที่กระทำการตามกฎหมาย หรือข้าราชการที่กระทำการตามหน้าที่ และหมายรวมไปถึงราษฎรที่กระทำร่วมกับข้าราชการเช่นนี้ ใดทำการวางกับดักไปโดยมีวัตถุประสงค์จะได้ใช้เป็นหลักฐานของอาชญากรรม ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้เริ่มความคิดของอาชญากรรมนั้น และก็ได้ชักชวนหรือชักจูงให้บุคคลอีกคนหนึ่งให้รวมกระทำความผิดอาชญากรรมนั้น

4.1.2 ความจำเป็นในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบจับอาชญากร

มีการกระทำความผิดบางอย่าง ซึ่งเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะสืบหาพยานหลักฐานต่าง ๆ มาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดได้ เว้นเสียแต่ว่าจะได้ใช้วิธีการชักจูง หรือใช้กลอุบายต่าง ๆ เพื่อล่อให้มีการกระทำความผิดขึ้น มิฉะนั้นก็เป็นการยากที่จะหาหลักฐานต่าง ๆ มาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้ เช่น ความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ, ความผิดเกี่ยวกับการรับจ้างทำแหง ความผิดเกี่ยวกับการทำสุราและขายสุราเถื่อน ความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันที่มีขอบข่ายกฎหมาย ฯลฯ

ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงได้ใช้วิธีการล่อให้กระทำความผิด อาจจะทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง เช่น เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการเอง หรือโดยบริวารใต้ดินของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งชาวอเมริกันเรียกว่า สายลับ (stool - pigeon) หรือ นกตอ (decoy) บุคคลเช่นนี้ได้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เป็นผู้ยุยง (an agent - provocater) ซึ่งได้มีคำจำกัดความบุคคลเช่นนี้ไว้ว่า หมายถึง "บุคคลหนึ่งบุคคลใด ผู้ซึ่งล่อ (entice) ผู้อื่นให้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งปกติ

¹ พรเพชร วิชิตชลชัย, การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment) บทนิพนธ์คดี
เล่มที่ 32 ตอน 4 2518 (พระนคร : ทริภังคาร, 2518) หน้า 674

เขาจะไม่กระทำใดหรือชักจูงหรือบอกเกี่ยวกับภาระทำความผิดนั้น¹

การใช้วิธีการดังกล่าว ในประเทศอังกฤษ แม้จะไม่นิยมวิธีการของตำรวจที่ใช้สายลับ หรือตำรวจลับ หรือนักสืบเชลยศึกก็ ถือว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่งานเช่นนี้เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ยิ่งกว่าเป็นการกระทำของบุคคลธรรมดา และเห็นว่า เป็นเหตุให้ราษฎรขาดความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน และตระหนักถึงให้จริงที่ว่าหากว่าเขากระทำกรณินไป มันจะเป็นการทำลายความไว้วางใจในสังคม แต่ได้ยอมรับว่ามีความผิดบางประการซึ่งถ้าไม่ใช้วิธีดังกล่าวแล้วก็เป็น การยากที่จะหาพยานหลักฐานให้เพียงพอในการที่จะพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำได้²

ในบางครั้งมีความจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำ ความผิดด้วย อาจจะเป็นด้วยตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำความผิด หรืออาจจะโดย ผ่านทางตัวแทน (agent) มันมีความจำเป็นในการเข้าร่วมกระทำผิดเหมือนกับว่า หากตำรวจจะ เข้าไปในไนท์คลับเพื่อหาพยานหลักฐานบางอย่าง เขาก็ต้องส่ง เครื่องดื่มมาดื่ม..... คงไม่มีใครที่เข้าไปในไนท์คลับ และนั่งลงที่โต๊ะ และไม่ได้อะไรเลย³ และไม่ใช้สิ่งที่ผิด ปกติเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทราบข่าวว่า ชายคนหนึ่งกำลังกระทำตนเป็นหมอกู และก็ได้หลอกเอา เงินจากเด็กหญิงที่ไร้เดียงสา โดยหลอกเธอว่าเธอจะเป็นผู้ที่มีโชคลาภ..... มีวิธีเดียวที่จะ ได้พยานหลักฐานในการฟ้องคดี ซึ่งอาจจะได้มาโดยการส่งตำรวจนอกเครื่องแบบหรือตัวแทนของ

1

Royal Commission on Police Power Cmd. 3297. of 1929, p. 40

2

Glanville Williams, Criminal Law. The General Part Second Edition (London : Stevens and Sons Ltd. 1961), P. 762

3

Evidence of the Commissioner of Police for the Metropolis, quoted in the report of the Royal Commission.

ตำรวจไปหาหมอกู้ ในกรณีเช่นนี้ เขาอาจจะเข้าใจว่าตำรวจได้เริ่มการกระทำความผิด แต่เขาก็ต้องเข้าใจว่าตำรวจจะไม่กระทำการเช่นนี้ จนกว่าเขาจะได้รับการแจ้งข่าวที่มีเหตุอันควรเชื่อถือได้ว่า ผู้กระทำผิดนั้นได้มีการกระทำความผิดกึ่งกลางอยู่เสมอ¹

ไม่มีตำรวจหญิงผู้หนึ่งได้กล่าวถึงความจำเป็นในทางปฏิบัติของล่อให้มีการกระทำความผิดไว้ว่า "ตำรวจไม่ใช่ผู้วิเศษ ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด ก็ไม่ได้อางว่าตนเองมีคาถาพิชัยเบื้องหลังของการแก้ปัญหาที่ประชาชนสนใจ และได้รับคำชมเชยในการสืบสวน ก็โดยการไล่สายลับ ซึ่งมีอาชญากรรมจำนวนมากที่ไม่อาจทราบตัวคนร้ายได้จากปราศจากสายลับผู้ซึ่งอาจจะเป็นผู้ชายหรือหญิง บุคคลกึ่งกลางนั้นต้องอยู่ท่ามกลางที่หาที่เสี่ยงภัยไปกับอาชญากรซึ่งกำลังถูกล่าโดยตำรวจ เขาเป็นผู้ที่มีจิตใจแปลก เขาประโยชน์ทั้งจากคนร้ายที่เขาทำงานด้วย และได้รับรางวัลจากการทรยศจากพวกของเขา เกียรติยศระหว่างโจรไม่มี"²

4.2 การยอมรับหลักกฎหมายการวางกับดักหรือการล่อให้กระทำผิดของประเทศต่าง ๆ

การยอมรับหลักกฎหมายในเรื่องการวางกับดักหรือการล่อให้กระทำผิดของประเทศต่าง ๆ อาจจะแยกพิจารณา

1. กฎหมายของประเทศไทย
2. กฎหมายของต่างประเทศ

¹Glanville Williams, Criminal Law. The General Part Second Edition London : Stevens & Sons Ltd 1961) p. 783.

²Lilian Wyles, A. Woman at Scotland Yard (London 1952) p76.

4.2.1 กฎหมายของประเทศไทย

กฎหมายของประเทศไทยโดยยอมรับหลักในเรื่องการวางกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวได้ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีบัญญัติในเรื่องนี้ในประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม โดยถือหลักเช่นเดียวกัน หลักกฎหมายของอังกฤษและอเมริกา ที่ว่าเมื่อ เจ้าหน้าทีของรัฐหรือข้าราชการที่กระทำการ ความกฎหมาย หรือราชฎรที่รวมกระทำกับข้าราชการทั้งลาว ไทแก สายลับ, นักสืบ, ผู้บอกข่าว, นกคอบ ไค่กระทำกับคักโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ใครเป็นหลักฐานของอาชญากรรม โดยเขาเหล่านั้น เป็นผู้ริเริ่มความคิดของอาชญากรรมนั้น และผู้ถูกวางกับดักนั้นไม่ประสงค์จะทำเช่นนั้น พฤติกรรม เช่นนี้ถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐประศาสนโยบาย (public policy) อันรัฐไม่สามารถ ยอมรับได้ จึงยอมเป็นการปิดปาก หรือผูกมัดเจ้าพนักงานมิให้ดำเนินการเพื่อให้มีการลงโทษ ผู้ที่ถูกกล่อให้กระทำความผิดเช่นนั้น¹

และศาลไทยก็ได้ถือเป็นหลักทั่วไปที่ว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ตำรวจ หรือโดย สายลับของตำรวจไปติดคอบ หรือใช้อุบายล่อให้มีการกระทำความผิดขึ้น แก่บุคคลที่กระทำความผิด นั้นอยู่แล้ว หรือแก่บุคคลซึ่งคิดจะกระทำความผิดอยู่แล้ว บุคคลดังกล่าวยอมยกกับดักขึ้นมาแก้ตัวไม่ได้

แนวคำพิพากษาฎีกาของไทย ก็โดยยอมรับหลักที่ว่า ในกรณีที่ผู้ถูกกล่อให้กระทำความผิด คิดที่จะกระทำความผิดอยู่แล้ว หรือ ได้มีการกระทำความผิดอยู่แล้ว ยอมจะอ้างการวางกับดัก มาเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้ เช่น คดีที่เกี่ยวกับความผิดการขายสุราเถื่อน เป็นต้น ซึ่งถือหลักเช่นเดียวกับ หลักของประเศอังกฤษและอเมริกา

หลักของประเศอังกฤษโดยยอมรับโดยปริยายโดย The Food and Drugs Act, 1938 ซึ่งยอมให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ทำการซื้อ (purchase) ตัวอย่างอาหารและยาได้ และเจ้าพนักงานก่อนที่จะซื้อตัวอย่างอาหารและยากังกล่าวมีเหตุผลอันควรเชื่อว่าได้มีการกระทำ

¹ จิตติ หิงส์ทิพย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญภาค 1 ตอน 2 พิมพ์ครั้งที่ 4 (พระนคร : แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 668.

ผิดต่อพระราชบัญญัติเกี่ยวกับอาหารและยาอยู่แล้ว ถือว่าเจ้าพนักงานดังกล่าวยอมมีอำนาจจะ
กระทำใด และควรวีธีการเดียวกันนี้ยังได้ยอมรับรวมไปถึงการกระทำของเจ้าหน้าที่สรรพสามิต
ที่จะตามถึงการค้ำสุราในร้านที่มิได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุรา หรือร้านที่มิได้รับอนุญาตให้จำหน่าย
สุราได้แต่มีการจำหน่ายสุราในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนด ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้กฎหมายอังกฤษยอมรับ
ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจกระทำใด และบุคคลอื่นที่กระทำความผิดยอมไม่อาจที่จะยกเอาการ
วางกับกักมาเป็นข้อแก้ตัวได้

หลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้ยอมรับหลักนี้เช่นเดียวกับหลักกฎหมายของ
ประเทศอังกฤษ โดยวางหลักในกรณีนี้ว่า ในกรณีที่มีการขายสุราธรรมดา เจ้าพนักงานอาจทดสอบ
เพียงทั่วไปว่าพอล่าได้มีเจตนาอยู่ก่อนที่จะละเมิดกฎหมายหรือไม่ ข้อสันนิษฐานก็คือว่าเขาพร้อมที่
จะขายให้แก่เจ้าพนักงาน เขาก็จะขายให้บุคคลอื่นในเวลาเดียวกัน ศาลอเมริกันมีความเห็น
ตรงกันว่า ยอมให้เจ้าพนักงานของรัฐได้รับความไว้วางใจของผู้ขายโดยการกระทำอย่างลูกคาชธรรมดา
กระทำ¹ และศาลอเมริกันก็ได้พิจารณาว่าการลงข้อธรรมดาซึ่งสุราจะอ้างว่าเป็นกับกักไม่ได้
เช่นเดียวกัน²

ได้มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย ซึ่งมีหลักเช่นเดียวกับหลักกฎหมายของอังกฤษและ
อเมริกาข้างต่อไปนี้

1

Glanville Williams, Criminal Law. The General Part. Second
Edition (Lond : Stevens and Sons Ltd., 1961) p. 787.

ในกรณีนี้เจ้าพนักงานอาจจะชักจูงเพื่อเอาชนะความเล็งเลใจของผู้ขายซึ่งเห็นว่าเขาเป็นคนแปลกหน้า
ไม่อยากจะขายให้ และคดี C' wealth V. Kutler (1953) 173 Pa. Super. 153, 96
Atl(2d) 160 (Keedy and Knowlton 34)

2

State V' Smith (1910) 152 N. Car. 790, 67 S.E. 508 (Keedy and Knowlton
25), Moss V. State (1910) 4 Okla. Crim Rep. 247, 111 Pac 950 (Sayre 424)
และให้พิจารณาเป็นพิเศษในคดี O' Brien V. U.S.S (1931) 51 F. 2d 674., Moted 45
H.L.R. 381.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 696/2476

จำเลยขายสุราของรัฐบาล โดยไม่มีใบอนุญาต ถึงแม้จะไต่ถามให้นายตรวจสุรา
ซึ่งไปขอซื้ออย่างบุคคลธรรมดา เพื่อจะจับกุมก็ ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติการขึ้นใน
จ.ศ. 1284 มาตรา 26

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยมีสุราเถื่อนไว้ 2 ขวด และจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต
จากเจ้าพนักงาน ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการขึ้นในแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2467 มาตรา 4.

จำเลยให้การรับว่า นำสุราของกลางเป็นของจำเลยจริง แต่ต่อสู้ว่าไม่ใช่สุราเถื่อน
จำเลยซื้อมาจากร้าน กับปฏิเสธว่าไม่ไต่ถามสุราให้แก่ใคร

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว ฟังข้อเท็จจริงว่า นำสุราของกลางไม่ใช่สุราเถื่อน
กับฟังต่อไปว่าจำเลยไต่ถามสุรา 2 ขวด ให้นายชมเป็นเงิน 1 บาทจริง แต่เห็นว่านายชมเป็น
นายตรวจสุราพิเศษ ได้ไปผูกคอตีจากจำเลย ๆ จึงขายให้ ทั้งนี้คงถือว่านายชมเป็นผู้ถือ
และเป็นเรื่องขึ้นทั้งสิ้น กิริยาของจำเลยยังไม่เข้าเกณฑ์กระทำความผิดทางอาญาจึงพิพากษายกฟ้อง
ปล่อยจำเลยพ้นข้อหาไป.

มีผู้พิพากษานายหนึ่งนำความเห็นแย้งว่า ที่จำเลยจำหน่ายสุราให้นายชมนั้นเป็นการ
กระทำของจำเลยโดยตรง ตามองค์ความผิดตามกฎหมายอาญาแล้ว ห้ามมีข้อยกเว้นแต่อย่างใดไม่
ฉะนั้นจำเลยต้องมีความผิดตามกฎหมาย ตามที่โจทก์อ้าง ควรปรับจำเลยเป็นเงิน 320 บาท

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงตามศาลเดิมว่า นายชม นายตรวจสุราพิเศษ
ได้ไปขอซื้อสุรา จากจำเลย ๆ ขายให้ 2 ขวด เป็นเงิน 1 บาท เมื่อจำเลยรับเงินแล้วนายชม
ได้กระแอมขึ้น ตำรวจที่แอมอยู่ก็เข้าจับจำเลยพร้อมด้วยนายชมที่จำเลยรับไว้จากนายชม ทั้งนี้
ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติการขึ้นใน จ.ศ. 1248 ม. 26 จึงพิพากษา
ให้ปรับจำเลยเป็นเงิน 320 บาท ถ้าไม่พอใจปรับ ให้จัดการตามกฎหมายลักษณระอาญามาตรา 18
แต่ถ้าต้องจำแทนให้จำมีกำหนด 8 เดือน ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการขึ้นใน ของกลางให้รับ

จำเลยพูดกล่าว ถวายฎีกา แสดงว่า เรื่องนี้นายสม นายทรวงสุราแถลงทำเรื่อง
ขึ้น โดยทำอุบายหลอกซื้อสุราถึงบ้านจำเลย ถ้ามีฉนั้นแล้วก็คงไม่เรื่องขึ้นเลย ฉนั้นจำเลย
ไม่ควรมีความผิด

กรรมการศาลฎีกาประชุมปรึกษาคดีตลอดแล้ว ทางพิจารณาได้ความชัดว่าจำเลยจำหน่ายน้ำ
สุรา โดยมิได้รับอนุญาต เมื่อเป็นเช่นนั้นจำเลยก็คงมีผิด ข้อที่นายสมผู้ซื้อ เป็นนายทรวงสุราพิเศษ
แล้วไปซื้อน้ำสุราถึงบ้านจำเลยนั้น ไม่เป็นเหตุที่จะลบล้างความผิดของจำเลยได้ เพราะปรากฏว่า
นายสมผู้ซื้อจากจำเลยอย่างบุคคลธรรมดา กรรมการเห็นว่าศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาชอบแล้ว
จึงพร้อมกันพิพากษายืน ให้อภัยโทษของจำเลยเสีย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 727/2477

ผู้ที่ได้รับอนุญาตอย่างข้อ 2 ให้จำหน่ายสุรา เมื่อขายสุราให้แก่บุคคลรายเดียวกันไป
ในคราวเดียวกันเกินกว่า 10 ทะนาน หรือ 10 ลิตร มีความผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพ
โภค. 26

ย. ตั้งร้านจำหน่ายสุราโดยได้รับอนุญาตอย่างข้อ 2 ว. เป็นคนขายสุรา วันเกิดเหตุ
ค. กับพวกอีก 2 คน มาซื้อซื้อเบียร์ 30 ขวด ว. ไม่ยอมขาย ค. บอกว่าขายให้คนละ 10 ขวด
ไม่เป็นไร ว. จึงยอมขายให้ แต่ ค. เป็นผู้ชำระค่าเบียร์ทั้งหมด แล้วเอาเบียร์ใส่กระสอบรวมกัน
ไปทั้ง 30 ขวด

ศาลฎีกาศักดิ์ถือว่า พฤติกรรมเช่นนี้ เป็นการขายให้แก่รายเดียวกันซึ่งเกินกว่า 10 ทะนาน
หรือ 10 ลิตร ว. ต้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพโภค. 26.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 865/2476

การที่เจ้าพนักงานไปซื้อสุราเถื่อน จากจำเลยโดยตั้งใจเพื่อจับจำเลยนั้น ตามพฤติการณ์
แสดงว่า ไม่ได้ตั้งใจกระทำผิดร่วมกับจำเลย ฉนั้นคำเบิกความของเจ้าพนักงานเช่นนี้ย่อมฟังโทษ
จำเลยได้

ใดก็ตามที่ จำเลยตกลงสู้ราคาเดือนขาย ก่อนเข้าจับเจ้าพนักงานไต่ปดอมตัว เข้าไป
ขอซื้อสุราเถื่อน และเจ้าพนักงานผู้จับได้เบิกความเป็นพยานด้วย

ศาลล่างตัดสินให้ปรับจำเลย ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตใน จ.ศ. 1284/2467

จำเลยอุทธรณ์ว่า ถวายฎีกาว่าพยานโจทก์ในคดีนี้ทำผิดร่วมกับจำเลย ศาลจะฟังมาลง
โทษจำเลยไม่ได้

ศาลฎีกาตัดสินยืนตามศาลล่าง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่. 230/2504 (ที่ประชุมใหญ่)

มีผู้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานว่า จำเลยขายสุรากลั่นรวม โดยมิได้รับอนุญาต เจ้าพนักงาน
จึงพากันไปซุ่มคอยจับ ให้ตำรวจคนหนึ่งปลอมตัวเป็นราษฎรเข้าไปขอซื้อสุรากลั่นรวมจากจำเลย ๆ
ก็ขายให้ แล้วพนักงานจึงเข้าจับจำเลยพร้อมด้วยของกลาง ทั้งนี้ จำเลยท้วงมีความผิดฐานเล่น
การพนันเป็นเจ้ามือขายสุรากลั่นรวม เพราะการที่ตำรวจปลอมตัวไปซื้อสุรากลั่นจากจำเลย เป็นการ
กระทำเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานแห่งการกระทำความผิดของจำเลยตามที่ผู้แจ้งความไว้

ศาลฎีกา.ฯ คดีนี้ศาลฎีกาทองฟังข้อเท็จจริงตามศาลอุทธรณ์ซึ่งฟังว่ามีผู้แจ้งความกับ
เจ้าพนักงานตำรวจว่าจำเลยขายสุรากลั่นรวมโดยมิได้รับอนุญาตขอรับสินบนนำจับ เจ้าพนักงาน
ทองการจับจำเลยในข้อหาว่าจำเลยขายสุรากลั่น จึงพากันไปซุ่มคอยจับโดยให้พลตำรวจคนหนึ่งปลอม
ตัวเป็นราษฎรเข้าไปซื้อสุรากลั่นจากจำเลย เมื่อจำเลยขายสุรากลั่นให้แล้ว พวกตำรวจที่ซุ่มอยู่
เข้าทำการจับกุมครั้งนี้ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า จำเลยท้วงมีความผิดฐานเล่นการพนัน
เป็นเจ้ามือขายสุรากลั่น ตามฟ้อง จะถือว่าการที่ตำรวจปลอมตัวเข้าไปซื้อสุรากลั่นจากจำเลย
ตำรวจไม่มีเจตนาเล่นการพนันกับจำเลย จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเล่นการพนันตามนัยแห่งฎีกา
829/2500 ที่จำเลยยกขึ้นอ้างหาได้ไม่ เพราะการที่ตำรวจปลอมตัวไปซื้อสุรากลั่นจากจำเลย
นั้นเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานแห่งการกระทำความผิดของจำเลยตามที่ผู้แจ้งความแก่
เจ้าพนักงานตำรวจว่าจำเลยขายสุรากลั่นโดยมิได้รับอนุญาต การที่จำเลยขายสุรากลั่นให้ตำรวจ

จำเลยได้มีเจตนาเล่นการพนันตรงไปตรงมา จำเลยจึงต้องมีความผิดตามฟ้อง

ในคำพิพากษานี้ ได้มีหมายเหตุ ดังต่อไปนี้

คำพิพากษานี้ที่ 829/2500 ซึ่งวินิจฉัยว่า จำเลยแทงสลากกินร่วมกับเจ้าพนักงาน ๆ จึงจับกุมจำเลยครั้งนี้ เห็นได้ว่าเจ้าพนักงานมิได้มีเจตนาเล่นกับจำเลยแต่ประการใด อันการพนันสลาก ๆ ของมีผู้เล่น 2 ฝ่าย ๆ หนึ่งเป็นเจ้ามือ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นลูกค่ายแห่ง จำเลยมีเจตนาเข้าเล่นสลาก ๆ ก็จริง แต่เมื่อเจ้าพนักงานไม่มีเจตนาจะเล่นด้วย จำเลยยอมเล่นพนันไม่ได้ เป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวไม่เกิดผลแก่จำเลยประการใด แม้ชั้นพยายามก็ไม่เข้า จำเลยไม่มี ความผิด

แต่ในคดีนี้ได้ความว่า มีผู้แจ้งความกับตำรวจว่า จำเลยขายสลากกินรวม โดยไม่ได้ รับอนุญาต จึงแปลว่าจำเลยเล่นสลากกินรวมอยู่แล้ว ตำรวจปลอมตัวไปขอซื้อจำเลยก็ขายให้ ปัญหาสำคัญที่ควรพิจารณาคือว่า การที่ตำรวจปลอมตัวเข้าเล่นพนันด้วยนั้นเป็นการกระทำเพื่ออะไร ถ้ากระทำเพื่อจะใช้เป็นพยานหลักฐาน แห่งความผิดก็ควรลงโทษจำเลย แต่ถ้าวทำเพื่อเหตุอื่น ๆ เช่น เขาอยู่ที่ ๆ ไม่ได้เล่นการพนัน ไปยู่ให้เขาเล่นแล้วจับ หรือเขาไม่ใคร่คุมสุราเถื่อน ไปยู่ให้เขา คุม หรือเขาช่วยเหลือให้มีการคุมสุราเถื่อน แล้วมาจับเขา อย่างนี้ อาจไม่ลงโทษจำเลยก็ได้ คดีนี้ก็ได้ความอยู่แล้วว่ามีผู้แจ้งความกับตำรวจว่าจำเลยขายสลาก ๆ ตำรวจจึงปลอมตัวไปขอซื้อได้ ความจริง จะว่าตำรวจหลอกลวงไม่ได้ เพราะการซื้อเพื่อแสวงหาหลักฐานว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ ศาลฎีกาจึงพิพากษาลงโทษ

คำพิพากษานี้ที่ 549/2504

ความผิดฐานขายสินค้าโดยหลอกลวงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 นั้น คือ การที่ผู้ซื้อหลงเชื่อในปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ แต่ถ้าวรู้ความจริงแล้วมิได้หลงเชื่อ ย่อมเป็นผิดเพียงฐานพยายาม

¹ คำพิพากษา พ.ศ. 2504 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตสภา (พระนคร : พิมพ์โรงพิมพ์ไทย พินยา, 2504) หน้า 483.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 277/2506

จำเลยชายสลากกินรวมแล้ว แม่สลากกินแม่ของรัฐบาลวงซึ่งจำเลยถือเอาเป็น
เกณฑ์ในการรับกินรับใช้จะยังไม่ออก ความผิดฐานจกให้มีการเล่นการพนันสลากกินรวม โดยไม่
ได้รับอนุญาตก็สำเร็จแล้ว และเมื่อคนซื้อสลากจากจำเลยจะเป็นคนที่ตำรวจจกให้ไม่ซื้อ ก็ไม่เป็น
เหตุผลให้จำเลยอ้าง เป็นขอแก้ตัวได้¹ (มีหมายเหตุท้ายฎีกา)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 470/2508

การเล่นสลากกินรวมนั้น ไม่จำเป็นต้องมีผู้เล่นสองฝ่าย เพียงแต่จำเลยทำการขาย
สลากกินรวม แม้จะไม่มีคนซื้อก็เป็นความผิดแล้ว เพราะจำเลยได้จกให้มีการเล่นการพนันขึ้น
การที่ไปซื้อสลากกินรวมจากจำเลยเพื่อประสงค์จะทำการจับกุมจำเลยนั้น เป็นการแสวงหาพยาน
หลักฐานแห่งการกระทำผิดของจำเลย ไม่เป็นเหตุให้จำเลยอ้าง เป็นขอแก้ตัวให้พ้นผิดไปได้²

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1866/2519

เจ้าพนักงานสืบทราบว่ามีจำเลยกับพวกรวมกันมีและสงยาเสพยาผิดกฏให้โทษออกนอก ราชอาณาจักร
โดยทาง เครื่องบินมาหลายครั้งแล้ว วันเกิดเหตุได้รับแจ้งจากสายลับว่าจำเลยกับพวกจะส่งไปอีก
จึงพากันไปซุ่มกักรออยู่ในบริเวณที่จอดเครื่องบินของห้องผู้โดยสารขาออกของท่าอากาศยาน
ดอนเมืองที่จำเลยเคยนำรถมาจอด เมื่อจำเลยขึ้นรถลงมาจอด ณ ที่นั้น เจ้าพนักงานจึง
ตรวจค้น พบเฮโรอิน 32 ถุง เป็นสุก 15 ห่อ รวม 30 กว่ากิโลกรัม มีราคาถึง 520,000 บาทเศษ
การจับกุมครั้งนี้มีใช้กระทำโดยบังเอิญ ปริมาณของกลางตลอดจนสถานที่ที่นำมาบ่งชี้ว่าจำเลยกับพวก
มีเจตนาส่งออกนอก ราชอาณาจักร เพื่อจำหน่าย ตามพฤติการณ์น่าจะเชื่อได้ว่าจำเลยกับพวกก็ได้แนบ

¹ คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. 2506 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตสภา (พระนคร : พิมพ์ ห จ ก.
โรงพิมพ์ไทยพิทยา, 2510) หน้า 417.

² คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำ พ.ศ. 2508 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตสภา (พระนคร :
โรงพิมพ์ไทยพิทยา 2508 หน้า 708.

กันมาก่อนแล้ว เพียงแค่นำของกลางขึ้นไปที่ห้องผู้โดยสารขาออกชั้นบนเพื่อส่งออกทางเครื่องบินเท่านั้น การกระทำของจำเลยกับพวกเข้าชั้นลงมือกระทำความผิดแล้ว แต่ไม่บรรลุผลเพราะเจ้าพนักงานจับกุมเสียก่อน จึงมีความผิดฐานพยายามส่งเฮโรอีนและเป็นอาชญากรอาชญากรเพื่อจำหน่าย ฯ

ปัญหาว่าข้อต่อสู้ว่าถูกวางกับดักนี้ อาจได้ในการกระทำความผิดอาญาทุกชนิดหรือไม่

คงได้กล่าวมาแล้วพอสมควรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการวางกับดัก โดยทั่วไปจะเห็นได้ว่า อาจยกเอาการวางกับดักเป็นข้อแก้ตัวได้ก็แต่เฉพาะในคดีที่ เมื่อได้มีการกระทำโดยผู้เสียหายที่สมัครใจ² และการล่อให้กระทำความผิด เช่นนี้คงจะเป็นข้อแก้ตัวได้ในคดีที่ไม่มีเอกชนคนใดเป็นผู้เสียหายโดยเฉพาะ³ เช่นคดีเกี่ยวกับการขายของที่ผิดกฎหมาย การขายสุราที่มีขบถด้วยกฎหมาย, การขายยาเสพติด, การขายภาพ

¹ ยิงศักดิ์ ฤกษ์จินดา คำพิพากษายี่ พ.ศ. 2519 - 2520 (บางส่วน) (พระนคร : ศรีเพชรการพิมพ์, 2520) หน้า 201.

² Wayne R. Lafave and Austin W. Scott Jr., Criminal Law. Minnesota: West Publishing Company p. 371.

³ จิตติ กิ่งสีทิพย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1 ตอน 2 พิมพ์ครั้งที่ 4 (พระนคร : แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 670.

หรือสิ่งลามกอนาจาร, การให้สินบนเจ้าพนักงาน, การกระทำความผิดทางเพศ, การเล่นการพนัน แต่ถาเป็นคดีที่มิเอกชนเป็นผู้เสียหาย เจ้าพนักงานก็ไม่เป็นอำนาจกระทำการเพื่อให้บุคคลใดกระทำความผิดใด เช่น ลอให้เขาตีหัวจะได้จับกุมตัวมาฟ้องร้อง และเป็นความผิดที่ศาลอังกฤษยังคงถือว่า เจ้าพนักงานไม่มีอำนาจยกเว้นให้แกบุคคลใด แต่ตามกฎหมายของอเมริกา ถือว่าถาเป็นอาชญากรรมที่มิการกระทำการประทุษร้ายอย่างรุนแรง เช่น เมื่อตำรวจจับขวนให้คนหนึ่งตีหัวบุคคลที่ 3 ในกรณีนี้ของโทษของการใช้อำนาจดังกล่าวอยู่ แต่ใน The Model Penal Code ได้มีบทยกเว้นอาชญากรรมที่กระทำการประทุษร้ายรุนแรงไม่ให้ยกอาชญากรรมดังกล่าวมาเป็นข้อแก้ตัวได้ ดังนั้นบุคคลที่ถูกล่อจึงจะทอรับผิดตามที่ตนใดกระทำลงไป

4.2.2 กฎหมายของต่างประเทศ

หลักกฎหมายต่างประเทศส่วนใหญ่แล้วยอมรับหลักที่ว่า การวางกับดัก อาจจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ อาจจะแยกพิจารณา ดังนี้

1. กฎหมายของอังกฤษ
2. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา

4.2.2.1 กฎหมายของอังกฤษ

1) หลักกฎหมาย

หลักกฎหมายของอังกฤษยอมรับข้อแก้ตัวที่ว่า ถูกกับดักหรือไปถูกขู่หรือชักจูงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ การขู่ให้กระทำความผิด หรือชักจูงให้กระทำความผิดเกิดจากการกระทำของพลตำรวจ (Constable) หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งไปกระทำการตามหน้าที่ของเขา เช่น สรรพสามิต หรือโดยบริวารโคคินของตำรวจ (ชาวอเมริกันเรียกว่า สายลับ (stool - pigeon) หรือ

¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 670.

² Wayne R. Lafave and Austin W. Scott Jr, Criminal Law. Minnesota:

นกคอก (decoy) บุคคลหนึ่งได้เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นผู้ยุยง ซึ่งมีคำจำกัดความของการกระทำของบุคคลเหล่านั้นคือ "บุคคลหนึ่งบุคคลใด ผู้ซึ่งล่อ (entice) ผู้อื่นให้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งปกติเขาจะไม่กระทำ และแล้วได้ไปยุยงหรือชักจูงหรือนอกเกี่ยวกับการกระทำผิดเช่นนั้น"

2) แนวคำพิพากษาของศาลประเทศอังกฤษ

คดี Mallin ซึ่งผู้พิพากษา Manle ได้แนะนำลูกขุนว่าสายลับของตำรวจไม่ใช่ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด เขาได้กล่าวว่

"ยอมไม่เป็นที่สงสัย ย่อมมีสิทธิที่จะใช้สายลับ และข้าพเจ้าว่าบุคคลเช่นนี้สมควรที่จะถูกดำเนินหากว่าเขาได้ชักชวนให้กระทำความผิดมากขึ้นไปกว่าการแสวงหาเป็นเห็นพ้องด้วยกับผู้กระทำความผิด."

คดี Bickley สายลับสตรีให้ข้อร้องจำเลยให้จัดหายาเพื่อรีดลูก จำเลยได้จัดหาให้ และจำเลยก็ถูกพิพากษาลงโทษ และในคดีดังกล่าวนี้ก็ได้ถือตามหลักในคดี Mullins ซึ่งถือว่าสายลับมิใช่ผู้สนับสนุนการกระทำความผิด

และทั้งคดี Mullins และคดี Bickley ได้ถือหลักที่ว่าสายลับมิใช่ผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามแนวคำพิพากษาคดี Smith v. O' Donovan (1908) ของประเทศ New Zealand

คดี Brannan v. Peck (1947) ตำรวจนอกเครื่องแบบ ได้เห็นว่ามีกำปั่นรับแทงตัวพันในร้านจำหน่ายสุรา เขาได้เข้าแทงเอง และได้แทงครั้งที่สองต่อหน้าตำรวจนอกเครื่องแบบอีกคนหนึ่ง ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยฐานเป็นเจ้านิรับแทงมา, (จำเลยอาจ

1

กับคักเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้)¹

4.2.2.2. หลักกฎหมายอเมริกัน

1) หลักใหญ่ของกฎหมายอเมริกันซึ่งยอมรับว่า อาจจะยกการวางกับคักมาเป็นข้อแก้ตัวได้ในเมื่อเจ้าพนักงานของรัฐใดทำให้เกิดการกระทำผิดโดยวิธีไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ 2 ประการคือ

(1) เมื่อความผิดอาญาได้มีข้อกำหนดห้ามเด็ดขาดเกี่ยวกับบุคคลประเภทหนึ่ง และตำรวจได้ใช้คนที่มิได้อยู่ในประเภทนั้นเป็นเหยื่อ แต่ความจริงแล้วเขาเป็นบุคคลที่อยู่ในประเภทนั้น การผิดกติกาจะไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ว่าสำคัญผิดโดยมีเหตุอันสมควร แต่เนื่องจากความสำคัญผิดของเขาได้เกิดขึ้นเพราะการชักจูงโดยเจ้าพนักงาน เขาย่อมจะแก้ตัวได้ ตัวอย่างได้แก่

คดี United States V. Healy² จำเลยมีหน้าที่ต้องไปขายสุราให้แก่ชาวอินเดียนแดง ได้มีการใช้ตัวแทนของรัฐบาลกลาง ผู้ซึ่งเป็นชาวอินเดียนแดง แต่ปรากฏว่ารูปลักษณะไม่เหมือนกับชาวอินเดียนแดงโดยทั่วไป เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำการดังกล่าวเพื่อเป็นกับคักจำเลยในความผิดฐานขายสุราให้แก่ชาวอินเดียนแดง การกระทำดังกล่าวศาลได้ถือว่า ยอมรับปากไม่ให้รัฐบาลลงโทษจำเลยได้³

¹ Glanville Williams, Criminal Law. The General Part Second Edition (London : Stevens and Sons Ltd., 1961) p. 784

² United States V. Healy, 202 F. 349 (D.C. Mont 1913)

³ Rollin M. Perkins. Criminal Law and Procedure (Cases and Materials) Third Edition (Brooklyn : The Foundation Press, Inc. 1966) p. 640
Glanville Williams, Criminal Law Second Edition (London : Stevens and Sons Ltd, 1961) p. 785.

ในคดีนี้ศาลโลกกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า โดยปกติความไม่รู้ถึงสาระสำคัญของข้อเท็จจริงโดย
ธรรมดาไม่อาจจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้ แต่ก็ไม่อาจที่จะลงโทษการกระทำผิดซึ่งก่อให้เกิดขึ้น
โดยการใช้เล่ห์เหลี่ยมได้ไม่

(2) เป็นหลักที่ไซแกกรณีทั่วไป และมีความสำคัญกว่ากรณีแรก ในเมื่อแผนการณ์
ของการกระทำผิดทางอาญา ได้เริ่มจากเจ้าพนักงานของรัฐบาลและเขาได้ทำให้จิตใจของ
คนที่บริสุทธิ์¹ โกงระทำความผิดอาญา และเหตุที่ไซชุกจึงให้ระทำความผิดนั้นๆ เพื่อต้องการ
ฟ้องร้องเขา การกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือของบุคคลที่เป็นบริวารของเขา หรือบุคคล
อื่นที่ทำงานให้รัฐ เช่น สายลับฯ นี้ย่อมมีปากมีให้รัฐลงโทษจำเลยได้ ทั้งนี้จำเลยจึงแก้ตัวว่า
ถูกบังคับได้

คดีตัวอย่างที่รับรูวากันคล้ายกันเป็นข้อแก้ตัวได้ ได้แก่

คดี Woo Wai V. U.S.² เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองไคส่งสัย Woo Wai
พ่อค้าชาวจีนคนหนึ่งซึ่งได้มาอาศัยอยู่เป็นเวลานานที่ซานฟรานซิสโก และได้ทราบเกี่ยวกับการ
เข้าเมืองที่มีข้อมลกับกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อจะให้ไคความจากเขา และทำให้เขาบอกสิ่งที่เขาทราบ
เจ้าพนักงานจึงไควางแผนล่อให้เขาทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ซึ่งเขาก็ได้
ถูกฟ้อง และถูกพิพากษาลงโทษ สิ่งที่เจ้าพนักงานทำก็กล่าวไว้เพื่อวัตถุประสงค์จะบีบให้เขาบอก
ความจริง ไคมีการกระชั้นละยอม และเจ้าพนักงานไคแสวงทำเป็นรับสินบนจาก Woo Wai
Woo Wai จึงไคกระทำผิดและถูกฟ้อง จำเลยไคต่อสู้ว่าเขาถูกบังคับ ศาลไคยกฟ้องโดยศาล
ไคพิพากษาว่ารับรองสุภาษิตโบราณที่ว่า "ไม่มีรัฐใดที่จะยอมรับนโยบายที่การกระทำผิดอาญาซึ่งไค
ถูกให้กระทำขึ้น ซึ่งมีไคเกิดขึ้นตามธรรมชาติ"³

¹Glanville Williams, Criminal Law. The General Part (London :
Stevens and Sons, 1961) p. 785.

²Woo Wai V. U.S. (1915) 137 C.C.A. 604, 223 Fed 412 (sayre 420)

³Glanville Williams, Criminal Law. The General Part (London :
Stevens and Sons, 1961)p. 786.

2) เหตุผลและแนวความคิดของศาลสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการวางกับดัก

การวางกับดัก เป็นการกระทำของเจ้าพนักงาน หรือตัวแทนของรัฐบาลได้นำหรือชักจูงให้มีการกระทำความผิดอาญาซึ่งจำเลยไม่ใ้เคยคิดที่จะกระทำความผิดมาก่อน

ในกรณีนี้ ท่าทีของศาลถือว่า ความต้องการทางสังคม ไดเป็นเหตุให้เข้าใจกันว่ามีความต้องการที่จะจับอาชญากรและนำตัวมายังศาลยุติธรรม และถือว่าในกรณีจำเลยได้มีการกระทำความผิดอยู่และหรือคิดที่จะกระทำความผิดอยู่แล้ว การใช้กับดักกรณีดังกล่าวเพื่อจับกุมบุคคลดังกล่าวยอมเป็นสิ่งที่กระทำได้ จำเลยไม่อาจจะยกการวางกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวได้ แต่ศาลก็จะยื่นกรณีที่จะไม่ยอมให้พนักงานตำรวจของรัฐ ผู้ซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ทำการสร้างอาชญากรรมขึ้น โดยการสร้างแผนการที่มีขอบข่ายกฎหมายขึ้นในจิตใจของผู้บริสุทธิ์ ซึ่งมีฉะนั้นความผิดอาญาจะไม่เกิดขึ้น

ในกรณีที่มีคดีตัวอย่าง ซึ่งศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกา (Supreme Court of United States) ได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน คือ

คดี Sherman v. United States¹ ปัญหาใ้มาสู่ศาลฎีกาว่าการลงโทษจำเลย (ผู้ฎีกา) ควรยกเสียเพราะเหตุใ้ใ้ฎีกาขอกฎหมายที่นำสืบว่าใ้มีการวางกับดักหรือไม่

คดีผู้ฎีกา ใ้ถูกพิพากษาลงโทษในฐานะขายยาเสพติดซึ่งเป็นความผิดตาม Violation of 21 U.S.C. § 174, 21 U.S. C.A. § 174. จำเลยต่อสู้ว่าถูกกับดักโดยตัวแทนของรัฐบาลกลางใ้ชักจูงให้เขามีสวนทำการซื้อขายยาเสพติดใ้โดยมีขอบข่ายกฎหมาย ฉะนั้นเขาจะไม่กระทำเช่นนั้น

ศาลฎีกากังกล่าวใ้เห็นว่า "หน้าที่การบังคับตามกฎหมายก็คือการป้องกันอาชญากรรมและการจับกุมอาชญากรรม หน้าที่นั้นมออยู่ชัดเจนว่าจะไม่ก่อให้เกิดการประกอบอาชญากรรม"

¹Sherman v. United States (1958) 356 U.S. 369, 2 L E D 848

ตำรวจได้มีการใช้กลยุทธ์ หรือกลยุทธ์ต่าง ๆ เมื่อปรากฏว่าแผนการอาชญากรรมนั้นได้เกิดขึ้น โดยเจ้าพนักงานของรัฐบาล และเจ้าพนักงานได้สร้างขึ้นในใจของผู้บริสุทธิ์ ให้มีการกระทำความผิดขึ้น ได้มีการชักจูงให้กระทำผิดเพื่อจะฟ้องร้องเขา ทั้งนี้เงินงำและกลยุทธ์ของตำรวจก็กลดวยอมเป็นวิธีการที่ไม่ควรใช้ เช่นเกี่ยวกับการชักจูงให้มีการรับสารภาพของผู้กระทำผิด หรือการคนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย รัฐบาลไม่ได้ประสงค์จะให้บังคับใช้กฎหมายโดยพยายามให้คนที่บริสุทธิ์กระทำความผิด.

ศาลฎีกา โคพิพากษากลับ¹

3) การยอมรับหลักการวางกับดักของศาลมลรัฐ (State Courts) และศาลสหรัฐ (Federal Courts)

หลักเกณฑ์ของการวางกับดัก ได้เป็นที่ยอมรับกันในศาลของมลรัฐและในศาลของประเทศศวย ซึ่งได้มาจากความเห็นของฝ่ายข้างมากในคดีตัวอย่างของศาลฎีกาสหรัฐ (The

United State Supreme Court) ในคดี Sorrell U. United State²

โดยถือว่า การวางกับดักจะมีอยู่ในเมื่อ แผนการของอาชญากรรมทั้งหลายได้เริ่มโดยข้าราชการของรัฐบาล และเขาไปปลุกฝังลงไป ในจิตใจของผู้บริสุทธิ์ให้กระทำความผิดอาชญากรรม และชักจูงให้กระทำเพื่อเขาจะได้ถูกฟ้องร้อง³

¹ Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure (Cases and Materials) Third Edition. (Brooklyn : The Foundation Press, Inc. 1966) pp. 643 - 644

² Sorrell V. United States, 287 U.S. 435, 53 S.Ct 210, 77 L.Ed 413 (1932) (

³ Wayne R. Lafave and Austin W. Scott Jr., Criminal Law. West Publishing Company p. 371.

การยอมรับหลักเกณฑ์ของการวางกับดัก ของศาลของประเทศหรือศาลสหรัฐนั้นเป็น
คดีแรกคือ คดี Woo Wai V. United States. และศาลต่าง ๆ ก็ได้ใช้เป็นแนวบรรทัดฐาน
โดยตลอด¹

4) ตัวอย่างคำพิพากษาของศาลอเมริกา

คดี State V. Currie

ถ้าแผนการณ์ในการจับแะเข้าไปในตึกได้เริ่มโดยจำเลย และสายลับแถลงบอกว่า
จะช่วยจำเลย และได้เดินเข้าไปในตึกด้วยกับจำเลย เพื่อจะได้ใช้เป็นพยานหลักฐาน เช่น
นี้ยอมลงโทษจำเลยได้ จำเลยไม่อาจยกการวางกับดักเป็นข้อต่อสู้ได้²

คดี People V. Lindsey

เพียงแต่ขอเท็จจริงที่ว่า การที่เจ้าพนักงานได้นำจำเลยให้กระทำการอันเป็นความ
ผิดอาญา ซึ่งจำเลยกระทำผิดเป็นผิดอาญา ย่อมไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้³

คดี Moss V. State

เจ้าพนักงานปลอมตัวเข้าไปขอซื้อสุราจากจำเลยผู้ขายสุราโดยฝ่าฝืนกฎหมายที่ห้าม
ขาย เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมาย ย่อมไม่อาจยกกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวได้⁴

¹Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure (Cases and
Materials) Third Edition (Brooklyn: The Foundation Press, Inc, 1966)
p. 648

²Ibid, p. 640

³Ibid, p. 460

⁴Ibid, p. 460

- 4.3 ขอฟิจารณาทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิด
- 4.3.1 กับดักหรือการล่อให้กระทำผิดที่เข้าลักษณะของความยินยอม

กับดักหรือการล่อให้กระทำความผิดได้แก่ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ การกระทำของตัวแทนรัฐบาลในการที่ใ้จูงใจบุคคลใด ให้กระทำความผิดอาญา โดยที่บุคคลนั้นมิได้คิดที่จะกระทำผิดมาก่อน การกระทำดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำไปโดยมีวัตถุประสงค์จะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อการฟ้องร้องบุคคลดังกล่าวในทางอาญา แต่การกระทำของเจ้าพนักงานเป็นเพียงแต่ให้โอกาสในการที่จำเลยจะได้มีโอกาสกระทำความผิด ซึ่งบุคคลนั้นมีเจตนาที่จะกระทำผิดทางอาญายุก่อนแล้วในขณะนั้น โดยปกติถือว่าเป็นกับดัก² ไม่อาจจะยกขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวได้³

การล่อให้กระทำความผิดซึ่งเกิดขึ้นจากการชักจูงของเจ้าพนักงานของรัฐหรือเอกชน ได้ใช้วิธีการวางกับดักเพื่อจับกุมผู้กระทำเพื่อให้ได้ซึ่งพยานหลักฐาน แต่วิธีการดังกล่าวได้กลายเป็นการยอมให้กระทำความผิดไป ซึ่งเรียกว่าการล่อให้กระทำนั้นเข้าลักษณะของความยินยอม⁴

¹Falden V. Commonwealth, 167 Va 549, 189 S.E. 329, 332, Lee V. State, 66 Okl. Cr. 399, 92 p. 2d 621, 623.

²State V. Cowling 161. Wash 519, 297 p. 172.

³Henry Campbell Black, Black's Law Dictionary. Fourth Edition. (Minn : West Publishing 1968) p 627

คั้งที่ความผิดบางประเภทเป็นที่เห็นได้โดยสภาพว่าจะเป็นความผิดซึ่งก่อเมื่อผู้เสียหายมิได้ยินยอม เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ความผิดฐานยักยอก, ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์, หรือความผิดฐานบุกรุก ย่อมหมายความว่าความผิดฐานเหล่านี้โดยผู้เสียหายไม่ยินยอม ลูกหนี้โอนทรัพย์โดยเจ้าหนี้ยินยอมไม่เป็นความผิด ตามมาตรา 350 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (ฎีกาที่ 411 / 2508) การกักขังตามมาตรา 310 ย่อมหมายความว่าผู้ถูกกักขังได้ยินยอมให้ทนายเห็นยากักขัง หรือทำให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ถ้าผู้เสียหายยินยอมแล้ว ก็จะมีการกักขังหรือตัดทอนเสรีภาพไม่ได้ การเปิดเผยความลับตามมาตรา 322, 323, 324 ถ้าเจ้าของความลับยอม ก็ไม่เป็นสิ่งที่ต้องปกปิด.¹

Ronald A. Anderson   ไล่ให้คำอธิบายว่า

ในคดีที่อาชญากรรม มีหลักเกณฑ์สำคัญเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคล เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานของเบา ก็จะไม่มีการวางกับดักเข้ามาเกี่ยวข้อง ในเมื่อมีความยินยอม ซึ่งกรณีเช่นนี้ถือว่าไม่ได้มีการกระทำความผิดอาญาเลยที่เกี่ยว

การชักชวนให้เอาไปโดยผู้เสียหาย หรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากเขาและเมื่อนำสืบได้ว่ามีการชักชวนเช่นนั้นก็ยอมลงโทษจำเลยไม่ได้ เมื่อตัวเจ้าของทรัพย์เอง หรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจโดยชอบ ได้แนะนำแผนการของอาชญากรรมให้แก่จำเลย และไต่ขยง, รวมมือหรือช่วยเหลือแก่จำเลยในการเอาทรัพย์นั้นไป การกระทำเช่นนี้เท่ากับยินยอมให้เอาทรัพย์ไป การกระทำนี้ย่อมไม่เป็นความผิดอาญา แต่อย่างไรก็ดี เพียงนำสืบได้ว่า เจ้าของหรือผู้เสียหายอยู่เฉย ๆ และไม่ได้พยายามป้องกันหรือกระทำความผิด จะถือว่าเจ้าของหรือผู้เสียหายยินยอมไม่ได้ ย่อมมีความแตกต่างกันระหว่างสิ่งที่มีการกระทำ (active) กับการอยู่เฉย ๆ (passive)²

¹ จิตติ . กิ่งพิภย์ คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอน 2 (พระนคร : แสงสว่างการพิมพ์ หน้า 635 - 636

² Ronald A Anderson, Wharton's Criminal Law and Procedure (New York : The Lawyer Co - operative Publishing Company, 1957)pp. 287 - 288.

ถึงขั้นกรณีที่ความยินยอมเป็นข้อแก้ตัวที่จะยกเว้นความผิดได้ดังกล่าวมาแล้ว การกระทำที่เกิดขึ้นเพราะความยินยอมเช่นนั้น ก็เป็นความผิดไม่โดยนิตินัยเอง เช่น กรณีเจ้าทรัพย์แทนที่จะปล่อยให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์แล้วจับกุมตัวคนร้าย เจ้าทรัพย์กลับให้คนของคหบดียื่นส่งทรัพย์ให้คนร้ายไปในขณะที่คนร้ายเข้ามา แม้จะส่งให้เพื่อการจับกุม การลักทรัพย์ก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะการหยิบยื่นส่งให้ขึ้นแก่การอนุญาตให้เอาทรัพย์ไป หรือในกรณีที่ผู้ลักทรัพย์ถูกจับและไต่สวนกลางคืน แล้วเจ้าทรัพย์ยอมให้คนร้ายเอาของไปขาย เพื่อจับผู้รับของโจร ของนั้นก็สิ้นสภาพเป็นของโจรไปแล้ว การรับของโจรก็ไม่มีได้¹

หลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีคดี *People v. Schroeder*² ได้พิพากษาเป็นบรรทัดฐานในกรณีดังกล่าว ในคดีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจสงสัยว่าจำเลยได้หลอกลวงขายเครื่องกลไกที่ไร้ค่าแก่ผู้เสียหาย โดยหลอกลวงผู้เสียหายว่าเครื่องกลไกดังกล่าวใช้วิเคราะห์และรักษาโรคภัยอื่น ๆ ได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงปลอมตัวและทำว่าตนเป็นโรคมะเร็ง และขอซื้อเครื่องกลไกดังกล่าวจากจำเลย และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปลอมตัวนั้นได้ทำเครื่องหมายไว้บนธนบัตรก่อนแล้ว และก็ได้ส่งให้จำเลยในภายหลัง ได้มีการจับกุมจำเลย จะเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวไม่ใช่ปัญหาของการวางกับดัก จำเลยไม่มีความผิดฐานฉ้อโกง (การกระทำของจำเลยมีความผิดฐานพยายามฉ้อโกงเท่านั้น) เพราะเหตุที่ตำรวจซื้อเครื่องจักรกลดังกล่าวนั้นโดยไม่ได้เชื่อคำหลอกลวงของจำเลย ถือว่ากรณีดังกล่าวขาดองค์ประกอบของความผิด จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานฉ้อโกง³

¹ จิตติ คิงคัมภ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 1 ตอน 2 (พระนคร : แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 662.

² *People v. Schroeder*, 102 Cal. App. 2 d 1., 281 p. 2d

³ Wayne R. Lafave and Austin W. Scoot Jr., *Criminal Law. Minnesota*: West Publishing Company, p. 370.

ทั้งนี้การวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิด ซึ่งเข้าลักษณะของความยินยอม ได้ทำให้การกระทำนั้นขาดองค์ประกอบของความผิดไป การกระทำดังกล่าวจึงไม่มีความผิด ทั้งนี้จึงควรนำไปเปรียบกับเรื่องการวางกับดัก เช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ (Larceny) ชิงทรัพย์ (Robbery) และความผิดฐานของเบา (Burglary) การกระทำดังกล่าวจะเป็น ความผิดอาญาที่ก่อเมื่อใดกระทำให้โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหายซึ่งความยินยอมนี้เป็น องค์ประกอบที่จำเป็นของความผิดอาญา ถ้าได้รับความยินยอมของผู้เสียหายก็จะไม่มีความผิด ที่เป็นเช่นนี้มีไว้เพราะว่าเขาถูกวางกับดัก แต่เป็นเพราะหลักเกณฑ์ของการกระทำผิดขาดไป¹

การวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิด ซึ่งเข้าลักษณะของความยินยอม อันมีผลให้ ขาดองค์ประกอบของความผิดนี้ อาจจะเป็นการกระทำอันเกิดจากเจ้าพนักงานของรัฐที่เป็น ผู้มีอำนาจให้คำอนุญาตแก่การกระทำหนึ่งใด ซึ่งก็ทำให้การกระทำดังกล่าวไม่มีความผิด อาจจะมีได้โดยสภาพของความผิดนั่นเอง เช่น การหลบหนีการคุมขังตามมาตรา 190 แห่งประมวลกฎหมาย อาญา ถ้าผู้มีอำนาจคุมขังนี้ยินยอมให้ผูถูกคุมขังหนีไปกับผู้ที่มาช่วยเพื่อจะจับกุมผู้ที่มาช่วยครั้งนี้ การหลบหนีที่คุมขังยอมไม่มี ผู้ที่มาช่วยก็ไม่มี ความผิดไปเลย ในกรณีนี้ไม่มีคำพิพากษาของศาล ทางประเทศ (ประเทศสหรัฐอเมริกา) ได้วางเป็นหลักไว้คือ

คดี Martin (1811) R 8 R. 196, 168 ER 757

D ได้นำเชลยศึก (Prisoner of war) ขึ้นมาบรรดของเขอซึ่งเป็นการเกินขอบ แห่งอำนาจซึ่งกำหนดไว้โดยทั่วไปซึ่งจะอนุญาตแก่เชลยศึกเรื่องนี้ในการที่จะช่วยให้เขาหลบหนีได้ และเชลยศึกคนนั้นถามขอเท็จจริงแล้วปรากฏว่าได้รับอนุญาตให้ไปยังที่นั่นได้โดยเจ้าหน้าที่ทางการ ทหารเป็นผู้อนุญาต เพื่อเป็นการทดสอบ D ศาลได้พิพากษาว่า เชลยยอมไม่อาจที่จะถูกฟ้องฐาน

¹ Ibid, p. 370

หลบหนีที่คุมขังได้ ถึงแม้ว่าเกี่ยวกับความผิดในการหลบหนีที่คุมขังจะได้นำมาใช้แก่กรณีเขลยศึก
 ควบคู่กัน ตามกฎหมายถือไม่ได้ว่ามีการหลบหนีที่คุมขัง และได้พิพากษาต่อไปว่า D ย่อมไม่
 มีความผิดฐานช่วยให้หลบหนีที่คุมขังเช่นเดียวกัน

4.3.2 อาจนับถือมาเป็นข้อแก้ตัวเฉพาะคดีที่ไม่มีเอกชนคนใดเป็นผู้เสียหายโดยเฉพาะ

การลอบให้กระทำความผิดหรือการวางกับดักของ เจ้าพนักงานหรือผู้ที่ทำงานให้แก่รัฐบาล
 จะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้เฉพาะในคดีที่ไม่มีเอกชนคนใดเป็นผู้เสียหายโดยเฉพาะ เช่น
 ความผิดของผิดกฎหมาย แต่ไม่เป็นคดีที่มีเอกชนเป็นผู้เสียหายแล้ว เจ้าพนักงานก็ไม่มี
 อำนาจกระทำการเพื่อให้บุคคลใดกระทำความผิดได้ เช่น ลอบให้หัวเขาเพื่อจะได้อำนาจกุมมาฟ้องร้อง²

4.3.3 บุคคลธรรมดาซึ่งให้กระทำความผิด ย่อมอ้างว่าถูกกับดักไม่ได้

ทั้งนี้กล่าวมาแล้วว่า กับดัก ที่จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีนั้น กับดักนั้นจะต้อง เป็นผลมา
 จากการทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ตำรวจ ข้าราชการที่กระทำการตามกฎหมายหรือ
 ราษฎรที่กระทำการร่วมกับข้าราชการเช่น³ และหมายรวมไปถึงบริวารใต้ดินของตำรวจ อันได้
 แก่ สายลับ, นักสืบเขลยศึก, นักตอ เหล่านี้เป็นต้น ได้ไปล่อลวง หรือชักจูงให้ผู้อื่นกระทำ
 การอันผิดกฎหมาย ทั้งนี้ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาไม่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ตามกฎหมาย
 ก็จะยกการถูกกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้⁴

1

Glanville Willieme, Criminal Law. The General Part. Second
 Edition. (London : Stevens and Sons, 1961) p. 775 (para 253)

2

จิตติ คิงศรัทิตย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอน 2 (พระนคร :
 แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 670.

3

Wayne R. Lafave and Austin W. Scott Jr., Criminal Law.
 Minesota : West Publishing Company p. 369. (para 48)

4

Ibid, p. 370.

หลักในกฎหมายต่างประเทศ ก็ได้ถือหลักเช่นเดียวกัน Perkins¹ ได้อธิบายใน
 หมายเหตุทนายฎีกาคือ Sherman V. United States โดยได้ยกตัวอย่างคดี Masciale V.
 United States² และ Marshall V. United States³

Allen Z. Gammage and Charles F. Hemphill, Jr. ได้ให้
 ข้อสังเกตว่า หลักกฎหมายในเรื่องกับดักซึ่งจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้นั้น จะต้องไม่ใช่มาจากการ
 ชักจูงหรือชักชวนจำเลย โดยบุคคลที่ 3 ซึ่งมีได้มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ
 ข้าราชการของรัฐบาล ดังตัวอย่างในคดี Polski V. United States⁴ ในคดีดังกล่าว
 ศาลได้พิพากษาเป็นการลงโทษ Polski โดยศาล Federal Court ได้กล่าวว่า เมื่อ
 ผู้ชักจูงให้กระทำความผิดอาชญากรรม ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย หรือผู้ที่กระทำความผิดแทนเขา จำเลย
 ย่อมจะจงการวางกับดักไม่ได้⁵

ในคดีนี้ผู้แจ้งความ (Infomer) ได้แนะนำจำเลยให้รู้จักกับตัวแทนของรัฐบาลและผู้แจ้ง
 ความไม่ได้เปิดเผยว่า ตนได้ติดต่อกับตัวแทนของรัฐบาลดังกล่าวอยู่ ตัวแทนของรัฐบาลได้
 ขอร้องจำเลยให้แนะนำผู้จำหน่ายเฮโรอีน ข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่าจำเลยไม่ได้ถูกชักจูงให้กระทำ
 ความผิดอาญา ฉะนั้นข้อแก้ตัวว่าถูกกับดักจึงไม่มี

¹Rollin M, Perkins, Criminal Law and Procedure. (Brooklyn :
 The Foundation Press, Inc 1966) p. 648.

²Marciale V. United States, 356 U.S 386. 78 S. Ct 827(1958)

³Marshall V. United States, 258 F. ed 94 (10th Cin 1958)

⁴Polski V. United States, 356 U.S. 369

⁵Allen Z. Gammage and Charles F. Hemphill, Jr., Basic Criminal
 Law. U.S.A. 1974. p. 47.

Perkins ได้ให้ข้อสังเกตว่า การพิพากษาลงโทษ ควรจะยกเสีย เฉพาะกรณี
ถูกวางกับดักเท่านั้น เมื่อจำเลยไม่ได้ถูกรักจูงให้กระทำความผิดโดยเจ้าพนักงานหรือโดยบุคคล
ที่ทำงานกับหรือเพื่อเจ้าพนักงานเช่นนั้น หรือจากการกระทำของบุคคลที่รับรองโดยเจ้าพนักงาน
แล้ว ย่อมไม่อาจยกกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวได้¹

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การวางกับดักที่จะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้นั้นจะต้องเป็นการกระทำ
ของบุคคลที่เฝ้าถาวรแล้ว ไม่ใช่การกระทำของบุคคลธรรมดา หากเป็นการกระทำของบุคคล
ธรรมดา ย่อมยกกับดักมาเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้ และผู้รักจูงให้กระทำความผิดดังกล่าวอาจมีความผิด
ในฐานะเป็นผู้ใช้ตามมาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้

4.3.4 คำพิพากษาในเรื่องการวางกับดักของศาลต่างประเทศ

มีคำพิพากษาที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ

คดี Sorrells v. United States² (1932)

เจ้าพนักงานได้ไปที่บ้านของจำเลยโดยอ้างว่าเป็นนักท่องเที่ยว ต้องการซื้อสุราสัก
1 ขวด ในชั้นแรก Sorrells จำเลยปฏิเสธเก็บชาก อย่างไรก็ตาม เมื่อได้คุยกันจึงทราบว่า
ได้เคยเป็นทหารอยู่ในกองพลเดียวกัน ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 เจ้าพนักงานและจำเลย
ได้คุยกันถึงความหลัง และความชำนาญ ประสิทธิภาพในการรบ แล้วเจ้าพนักงานก็ได้พูดซื้อ
สุราอีก ภายหลังจากที่ได้ถูกปฏิเสธมา 2 ครั้งแล้ว เจ้าพนักงานได้ขอร้องเป็นครั้งที่ 3 ให้ช่วยเหลือ

¹ Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure (Brooklyn : The Foundation Press, Inc, 1966) p. 648.

² Sorrells v. United States, 287 U.S. 435, 53 S.Ct, 210, 77 L.Ed 413 (1932)

นักทองเที่ยวที่กล่าวถึงกระหาย คั้งนั้น Sorrells จึงได้ออกจากบ้านไป ไล่ไปหาสุรามามาก่อน
ไล่ 1/2 แกลลอน และไล่ขายให้ในราคา 5 ดอลลาร์ เขาไล่ถูกจับโดยเจ้าพนักงานคนนั้น และ
ถูกหาว่าขายสุราโดยผิดกฎหมาย ในคดีนี้มีข้อเท็จจริงว่า Sorrells ไม่เคยกระทำความผิด

ศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกา (The Supreme Court of the United States) ได้
พิพากษามากับ และปล่อย Sorrells ปล่อยเขาไป โดยเหตุผลที่ว่า ความผิดในการขายสุรา
ที่มีขอบข่ายกฎหมายได้เริ่มต้นขึ้นจากเจ้าพนักงานมิใช่จากจำเลย ศาลได้กล่าววว่าจริงอยู่การไม่
ยอมขายสุราในขั้นแรกของจำเลยอาจจะเป็นความระมัดระวังของจำเลย แต่การขอร้องหรือความ
คิดที่จะให้มีการขายได้เกิดขึ้นจากเจ้าพนักงาน¹

ผู้พิพากษา Robert โกลกล่าววว่า "อาชญากรรมได้ถูกกระทำแล้ว แต่การกระทำ
ของเจ้าพนักงานได้ก่อให้เกิดการกระทำซึ่งเป็นการบิดพลิ้วรัฐบาล" ผู้พิพากษา Brandies,
ผู้พิพากษา Stone โคนเห็นพ้องควย²

คดี Browning v. State³

เป็นคดีในรัฐ Alabama เจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้พยายามจับ Browning
จำเลย โดยไม่มีพยานหลักฐานชนิดใด ๆ ซึ่งการจับนี้เป็นการจับที่มีขอบข่ายกฎหมาย จำเลย

¹Allen Z. Gammage and Charles F. Hemphill, Jr., Basic Criminal Law. USA. 1974pp. 44 - 45.

²Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure. Third Edition (Brooklyn : The Foundation Press, 1966) p. 641.

³Browning v. State, 31 Ala. App, 13 So 2 d, 54.

ไคว้ทนี่ และเจ้าพนักงานไคว้เป็นยิ่งไปที่รดของเขา ในการที่จะพยายามหนีของจำเลย ๆ ไคว้
 ฆบรคัยความเร็วสูง และในอาการที่ไม่ระมัดระวัง ในอุทธรณ์นายจำเลยไคว้อ้างว่า ลูกความ
 ของเขาไคว้ถูกบังคับให้หนีเพื่อหลบการยิงของเจ้าพนักงานที่ไล่ตามมา การโต้เถียงของนายความ
 ไคว้เน้นขอเท็จจริงที่ว่า การกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานไคว้บังคับให้จำเลยฆบรคัย
 โดยปราศจากความระมัดระวัง ไคว้ถูกบังคับให้กระทำเช่นนั้นเพื่อให้ชีวิตของเขาปลอดภัย ดังนั้น
 การกระทำของเจ้าพนักงานจึงเป็นการวางกบคัก

ศาลเห็นควยกับอุทธรณ์ของจำเลย พิพากษาปล่อยตัว Browning¹

คดี Scott V. Commonwealth²

คดีนี้ไคว้พิพากษาโดย ผู้พิพากษา Latimer

Dawin Scoot และเพื่อนของเขาคือ 2 คน ไคว้ถูกพิพากษาลงโทษใน The
 Cattlesburg Police Court ในข้อหาว่ามีสุราไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
 เพื่อจำเลยจะไคว้ขายในท้องถิ่น จำเลยไคว้อุทธรณ์ไปยัง The Boyd Circuit Court

ในการพิจารณาของ The Boyd Circuit Court จำเลยรวม 2 คน ไคว้ถูก
 พิพากษาปล่อย แต่ Scott ไคว้ถูกพิพากษาลงโทษปรับ \$ 100 และกักขังในเรือนจำ 30 วัน
 เขาได้ขออนุญาตคัดค้าน ขออนุญาตอุทธรณ์

¹Allen Z. Gammage and Charler F. Hemphill, Jr., Basic Criminal
 Law 1974., pp. 45 - 46.

²Scott V. Commonwealth, 1946 303 Ky. 353, 197 S.W. 774.

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า สารวัตรใหญ่ของ Cattlesburg ได้ทำการตรวจ
 ค้นบ้านของ Scott โดยไม่มีหมายค้น และได้ยึดสุรามาเป็นจำนวนมาก อัยการได้แจ้งไปยัง
 สารวัตรใหญ่ว่าการค้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องคืนสุราที่ยึดมาให้แก่ Scott สารวัตรใหญ่ได้
 นำสุราไปที่บ้านของ Scott (เมื่อวันที่ 8 กพ. 1946) และได้นำมาให้เขาที่กลางถนน
 ซึ่งขณะนั้น Scott และนิโกรคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกจ้างของ Scott ก็ได้เข้าครอบครองสุราเหล่านั้น
 อยู่ว่า 1 ชั่วโมง และส่วนหนึ่งของสุราก็ถูกกล่าว ลูกจ้างนิโกรได้ขนเข้าไปไว้ในบ้าน อีกส่วนหนึ่ง
 Scott ก็ได้ขนเข้าไปไว้ในบ้านของเขาเองภายหลังการส่งมอบคืนสุราเล็กน้อย สารวัตรใหญ่
 ก็ได้นำพร้อมทั้งหมายค้น Scott ไปถูกกล่าวหาว่ามีความผิดฐานมีสุราไว้ในครอบครองเพื่อ
 จำหน่าย และได้ถูกพิพากษาลงโทษ ทั้งกล่าวข้างตน

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ ปรากฏว่าสุราได้ถูกยึดไปก่อนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่มี
 หมายค้น ในการที่ Scott ได้การครอบครองคืนในภายหลังนั้นถือว่าเป็นการกระทำของ
 เจ้าพนักงานซึ่งจำเลยมิได้ร่วมด้วย ในการชกพยานนี้ปรากฏว่า

" Q (คำถาม) 29. สารวัตรใหญ่ เมื่อท่านเอาวิสกี้มาส่งให้ Scott โดยคำสั่ง
 จากนายของท่าน เพราะในชั้นแรกได้ยึดมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยท่านต้องคิดว่าจะคืน
 ให้เขาแล้วจึงจับเขา เพราะขณะนั้นสุรานั้นอยู่ในความครอบครองของเขาหรือ A (คำตอบ) ผมหา
 พยานหลักฐาน

" Q 30 คุณได้คิดวางกับดักอยู่ในใจแล้วใช่ไหม ? A ผมหาพยานหลักฐาน

" Q 31 ขอให้คำตอบคำถาม คุณได้คิดอยู่ในใจแล้วใช่ไหม ? A ผมให้การแล้วว่า
 ผมหาพยานหลักฐาน

" Q 32 คุณปฏิเสธที่จะตอบคำถาม

" Mr. Burchett ผมคิดว่าเราจะยอมรับว่าเขาได้คิดอยู่ในใจแล้ว.

ศาล Court of Appeal of Kentucky เห็นว่าวิธีการกระทำของเจ้าพนักงาน
 เป็นกับดัก จึงพิพากษากลับ¹

1

Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure Third Edition.

(Brooklyn : The Foundation Press, Inc, 1966)pp. 641 - 643.

Allen Z. Gammage และ Charles F. Hemphill, Jr.

โคโธซอสังเกต

จากคำพิพากษาในคดี Browning v. State และคดี Scott v. Commonwealth

ไว้ว่า โคโธซอสังเกตของกฎหมายของการวางกับดักอีกประการหนึ่งคือว่า ถ้าการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น ตำรวจ โคโธซอสังเกตให้จำเลยอยู่ในฐานะที่กระทำผิดกฎหมายแล้ว ย่อมไม่ยอมให้โจทก์ต่อเอาประโยชน์โคโธซอสังเกต ดังนั้นในกรณีดังกล่าว จำเลยจึงอาจยกข้อต่อสู้ว่าตนถูกกับดักโคโธซอสังเกต

4.4 หลักเกณฑ์สำคัญของ การวางกับดัก

อาจจะแบ่งออกได้ดังนี้คือ

1. มีการล่อให้กระทำผิด เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้อง
2. การวางกับดักเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการวางกับดักนั้นโคโธซอสังเกตเริ่มมาจากจิตใจของเจ้าพนักงานของรัฐ
3. จำเลยกระทำอาชญากรรมเป็นปกติ อ่างกับดักเป็นขอแก้ตัวไม่ได้
4. อ่างการวางกับดักเป็นข้อต่อสู้ ในอาชญากรรมที่ร้ายแรงโคโธซอสังเกตเพียงโค

4.4.1 มีการล่อให้กระทำผิด เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการฟ้อง

การวางกับดักนั้นอาจจะมีการชักจูงหรือมีการล่อให้กระทำผิด ซึ่งเป็นกรกระทำของเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่ทำงานให้รัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะหาพยานหลักฐานหรือใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อจะลงโทษผู้กระทำผิด แต่การกระทำของเจ้าพนักงานต้องไม่เป็นการชักจูงให้เกิดมีความคิดในการที่จะกระทำผิดลงในใจของบุคคลผู้บริสุทธิ์ และการใช้ "ของล่อ"

¹Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure, Third Edition

(Brooklyn : The Foundation Press, Inc, 1966) p. 639.

(decoys) คังกล่าว ยอมใช้เป็นเหยื่อของอาชญากรรมได้ แต่ไม่ใช่ก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้น¹

การล่อให้กระทำความผิดคังกล่าว อาจจะเป็นการชักจูงก็ได้ (Introduction) คังเช่น นายตำรวจได้ส่งสัวจำเลยมีส่วนหัวพันในการกระทำความผิดอาญาบางประเภท เช่น ขายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือขายยาเสพติดให้โทษ จึงได้เข้าไปหาจำเลย หรือ ได้มีการส่งสายของตนไปหาจำเลย และสร้างทำเป็นขอซื้อสุรา หรือยาเสพติดให้โทษจากจำเลย จำเลยไม่ทราบว่าเขาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเขาเป็นตัวแทนซึ่งติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล อาจพร้อมที่จะขายสุราหรือยาเสพติดคังกล่าวให้แก่เขาได้ แต่บางทีในชั้นแรกจำเลยอาจจะปฏิเสธไม่ขายให้ แต่สุดท้ายเมื่อนายตำรวจหรือตัวแทนของรัฐบาลได้ขอร้องโดยอามิตรภาพ หรือความเห็นอกเห็นใจ จำเลยจึงยอมขายให้ จำเลยก็ถูกจับ และต่อสูวาทำรวจวางกับดักตน²

ในกรณีนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือตัวแทนของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์ในการปราบปรามอาชญากรรม อาจจะใช้อุบายและการหลอกลวง เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานของอาชญากรรมได้ ตัวอย่างเช่น นายตำรวจอาจสร้างทำเป็นเฝ้านอนอยู่บนหน้า โดยให้กระเป๋าสตางค์เผลอออกมาจากระเป่ากางเกงของตน และรอคอยการมาของขโมยผู้ซึ่งพร้อมและเต็มใจที่จะลักทรัพย์ของตนเฝ้า จำเลยได้มาหยิบกระเป๋าสตางค์คังกล่าว จึงถูกจับ จำเลยยอมอ้างว่าถูกกับดักมิได้³

¹ United States V. Healy, 202 F. 349 (D.C. Mont 1913)

² จิตติ ทิงศัพท์, ความยินยอมไม่ทำให้เป็นความผิด วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล่มที่ 2 ปีที่ 3 พค. - สค. (พระนคร : นำอักษรการพิมพ์, 2521) หน้า 369.

³ People V. Hanselman, 76 Cal 400, 18 p 425 (1888)

หรือเขาอาจจะแกล้งตัวเป็นผู้หญิงและเข้าไปในสวนสาธารณะเพื่อหวังให้ถูกปลุกปล้ำ หรือเขาอาจทำเป็นคนที่ถูกข่มขืนแล้วได้ เขาคิดขอข้อยาเสพติดจากผู้ส่งสัยว่าเป็นผู้ขายยาเสพติด¹

ดังนั้นในกรณีที่กล่าวข้างต้นย่อมไม่ถือว่าเป็นกับดักอันจำเลยจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือตัวแทนของรัฐบาล เพียงแต่เปิดโอกาสให้มีการกระทำความผิดจนสำเร็จ โดยที่ผู้กระทำนั้นพร้อมและตั้งใจที่จะกระทำความผิดอยู่แล้ว²

4.2.2 การวางกับดักเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการวางกับดักนั้นได้เริ่มมาจากจิตใจของเจ้าพนักงานของรัฐ

การวางกับดักที่จำเลยอาจจะยกขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวได้นั้น ต้องเป็นผลจากการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น เจ้าพนักงานตำรวจ หรือข้าราชการที่ใดกระทำหน้าที่ตามกฎหมายหรือราษฎรที่ทำการร่วมกับข้าราชการเช่นนี้ และหมายรวมถึงบริวารใต้ดินของตำรวจ อันได้แก่ สายลับ, นักสืบเชลยศักดิ์, นักกด โคมุคคลเหล่านี้ได้นำหรือชักจูงให้จำเลยกระทำความผิดอาญา ซึ่งจำเลยไม่เคยคิดจะกระทำมาก่อนโดยทั่วไปถือว่า จำเลยยอมยกกับดักขึ้นมาแก้ตัวได้ เนื่องจากรัฐถูกปิดปากตามนโยบายมหานชน

Ronald A. Anderson ได้อธิบายว่า เมื่ออาชญาเจตนาได้เริ่มมีในใจของผู้วางกับดักและจำเลยได้ถูกล่อให้กระทำความผิดเพื่อฟ้องร้องตัวเขา ตามหลักทั่วไปย่อมไม่อาจลงโทษเขาได้ แม้ความผิดอาญาได้เกิดขึ้น³

¹ Wayne R. Lafave and Austin W. Scott Jr., Criminal Law
Minesotor : West Publishing Company p. 369.

² Ibid, p. 369.

³ Ronald A. Anderson, Whaston's Criminal Law and Procedure
New York : The Lawyer Co - operative Publishing Company, 1957) p. 286.

Allen Z. Gammage and Charles F. Hornphill, Jr,

ไคอธินาย

ไว้วางใจที่ของศาลนั้นถือว่าเป็นที่เข้าใจไว้ว่าเป็นความตกลงทางสังคมที่จะจับอาชญากรและนำตัวมายังศาลยุติธรรมนั้นยอมกระทำได้ในเมื่อได้มีการวางกับดักเพื่อจับกุมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอยู่แล้ว แต่ศาลก็ไม่อาจยอมรับได้ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจของรัฐบาล ผู้ซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย จะทำการสร้างอาชญากรรมขึ้น โดยสร้างแผนการที่มิชอบด้วยกฎหมายขึ้นในจิตใจของผู้บริสุทธิ์ ซึ่งมีละเมิดความผิดอาญานั้น ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น¹

ทำที่ของศาลและคำพิพากษาโดยยอมรับหลักกล่าว เช่น

คดี Sherman v. United States ศาลได้เห็นว่า "หน้าที่ของการบังคับตามกฎหมายก็คือการป้องกันอาชญากรรม และการจับกุมอาชญากรรม และไม่รวมถึงการสร้างอาชญากรรมขึ้น"²

และศาล Federal อื่น ๆ โลกกล่าวไว้ว่า "หน้าที่ของเจ้าพนักงานคือป้องกันมิให้ใหญ่ให้เกิดอาชญากรรม"³

ในปี ค.ศ. 1953 ศาลแคลิฟอร์เนีย ไคอธินายไว้ว่า "การวางกับดักอาชญากรรมไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ถ้าหากเป็นการชักจูงให้คนบริสุทธิ์เป็นผู้กระทำความผิดอาญาโดยเจ้าพนักงาน ย่อมไม่เป็นสิ่งสมควรและที่จะยอมรับได้"⁴

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติ ประชาชนจำนวนมากได้โต้แย้งว่า โดยทั่วไปคนเรามีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์นัก ถ้าหากมีการแนะนำชักจูงหรือมีการล่อให้กระทำเพียงเล็กน้อยก็อาจจะ

¹ Allen Z. Gammage and Charles F. Hemphill, Basic Criminal Law 1974 p. 44

² Ibid p. 44

³ Newman v. United States 382 F. 2d 479.

⁴ Ibid, p. 44 People v. Braddock, 41 Cal 2d 794,

กอาชญากรรมขึ้นได้ ในกรณีดังกล่าวนี้ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สร้างอาชญากรรมขึ้นในใจของ
ตำรวจก่อน จำเลยก็อาจจะอ้างกับกักมาเป็นขอแก้ตัวได้ แต่ถ้ามองเห็นว่าอาชญากรรมได้วาง
แผนการของ เขาอยู่ก่อนแล้ว และเจ้าพนักงานได้มาพบแผนการฉนั้น และก็ได้เข้ามามีส่วน
เกี่ยวของในรายละเอียดด้วย ดังนั้นเจ้าพนักงานอาจจะวางกับกักเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานจับกุม
มาฟ้องร้องได้ จำเลยย่อมไม่อาจยกกับกักขึ้นมาเป็นขอแก้ตัวได้

หลักเกณฑ์ในเรื่องการวางกับกัก ได้มีบัญญัติไว้ใน Model Penal Code ของ
หลักกฎหมายอเมริกา ดังต่อไปนี้

มาตรา 2.13 การวางกับกัก

(1) A ข้าราชการที่บังคับตามกฎหมายมหาชน หรือบุคคลที่กระทำการร่วมกับเจ้า
พนักงานเช่นนี้ ได้กระทำกับกัก เพื่อวัตถุประสงค์ให้ไปซึ่งพยานหลักฐานของการกระทำความ
ผิดอาญา เขาได้ชักจูงหรือยุยงให้บุคคลอีกคนหนึ่ง ได้กระทำความผิดเช่นนี้โดย

(a) ได้ทำไปโดยรู้ในการหลอกลวง ซึ่งได้วางแผนชักจูงให้บุคคลใดเชื่อว่าการกระ
ทำเช่นนั้นไม่ผิดกฎหมายห้าม หรือ

(b) โดยใช่วิธีการชักชวนหรือชักจูง

¹Ibid p. 44.

(2) เว้นแต่ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (3) ของมาตรานี้ บุคคลที่ถูกฟ้องสำหรับความผิดใด ๆ อาจจะถูกปล่อย ถ้าเขาพิสูจน์โดยมีพยานหลักฐานว่าการกระทำนั้นได้กระทำไปเพราะมีการวางกับดัก ประเด็นของการวางกับดักจะต้องพิจารณาโดยศาลและไม่ต้องมีลูกขุน¹

อาจจะมีการล่อให้กระทำความผิดอย่างหนึ่ง คือ เมื่อเจ้าพนักงานตามกฎหมายหรือบุคคลที่กระทำการร่วมกับเขา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานในการที่จะจับตัวอาชญากรไว้ซึ่งจริงหรือล่อให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำความผิดอาญาโดยกระทำการหลอกลวงว่าการกระทำดังกล่าวไม่มีกฎหมายห้ามไว้ ตัวอย่างเช่น สายลับของตำรวจได้ไปติดต่อขอซื้อเฮโรอีนจากผู้ของสงสัยโดยหลอกลวงผู้ของสงสัยว่า การขายเฮโรอีนนี้ไม่มีความผิดตามกฎหมาย ผู้ของสงสัยได้เชื่อก็เลยขายให้สายลับไป เช่นนี้ ผู้ที่ถูกหลอกลวงดังกล่าว อาจจะถูกการวางกับดักของสายลับหรือเจ้าพนักงานของรัฐมาเป็นข้อต่อสู้ได้ ตาม Model Penal Code มาตรา 2.13(a)

ในกรณีดังกล่าวได้มีผู้โต้แย้งกันมาก เพราะว่าในบางความผิดเห็นได้ชัดว่าเป็นความผิดกฎหมายอาญา เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์, ความผิดฐานฆาตกรรม เจ้าพนักงานจะหลอกลวงอย่างไรก็ไม่มีเหตุผลที่จะควรเชื่อ แต่ศาลอเมริกันได้พิพากษาในคดี *People V. Perez* (1965)³

¹ Rollin M. Peskins, *Criminal Law and Procedure* Third Edition.

(Brooklyn : The Foundation Press Inc 1966) p. 651

² Wayne R. Lafave and Austin W. Scott, Jr., *Criminal Law*.

Minnesota : West Publishing Company p. 372, (Entrapment) พรเพชร วิชิตชลชัย การล่อให้กระทำความผิด บทบัญญัติเล่มที่ 32 ตอน 4, (พระนคร : ศรีธรรมสาร 2518) หน้า 676 และถูกคดี

³ *People V. Perez*, 62 Cal 2d 769 (1965).

ว่าผู้ที่กระทำต้องเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจตามที่เจ้าพนักงานหลอกกล่าว ทั้งนี้ถ้าในกรณีที่เป็นความผิด
อยู่ในตัว ประเภท mala in se ก็เป็นการยากที่จะถูกหลอกจะยกข้อต่อสู้ในเรื่องดังกล่าว

นอกจากโค้มน์หลักเกณฑ์ของการวางกับดัก ได้วางหลักไว้ใน Model Penal Code แล้ว

หลักเกณฑ์ของการวางกับดัก ก็ได้เป็นที่ยอมรับ ในศาลของรัฐ(State Court) และ
ในศาลของประเทศกวาง(Federal Court) ซึ่งได้มาจากความเห็นของฝ่ายข้างมากในคดี

Sorrells V. United States และคดี Sherman V. United States²¹ ได้วางหลักไว้
ดังนี้

คดี Sorrells V. United States.

เจ้าพนักงานของรัฐได้ไปที่บ้านของจำเลยโดยอ้างตนเป็นนักท่องเที่ยวน้องการจะขอ
ซื้อสุราสัก 1 ขวด ในชั้นแรก Sorrells จำเลยปฏิเสธที่จะขายให้ อย่างไรก็ตาม
คดี เมื่อทั้งสองคุยกันจึงได้ทราบว่าเขาเป็นทหารอยู่ในกองพลเดียวกันในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2
เจ้าพนักงานและจำเลยได้คุยกันถึงความหลังเกี่ยวกับประสบการณ์และความชำนาญในการสงคราม
แล้วเจ้าพนักงานก็ได้พุดชื่อสุราอีก Sorrells ได้ตกลงกับเจ้าพนักงานว่าจะหาสุรา
มาให้ - แกดลอน แล้วได้ออกจากบ้านของเขาไป และได้กลับมาพร้อมควยวิสกี้จำนวน 1 เข็ว
หนึ่ง ึ่งเงินให้ Sorrells 5 ดอลลาร์ และก็ได้ถูกจับโดยเจ้าพนักงานคนนั้น ในข้อหา
ขายสุราโดยฉกกฎหมาย

ในคดี Sorrells V. United States

Sorrells V. United States

²¹ Sorrells V. United States 287 U.S. 435, 53 S.Ct 210, 77 L.Ed
413 (1932);

Sherman V. United States, 356 U.S 369, 79 Sct. 819, 2 L Ed 2d
848(1958)

ศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกา (The Supreme Court of the United States) โค้ทพิพากษากลับ และปล่อย Sorrells พ้นข้อหาไป ในคดีนี้ความผิดในการขายสุราโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ได้เริ่มตนมาจากเจ้าพนักงานไม่ใช่จากจำเลย ศาลได้กล่าวว่าการปฏิเสธไม่ยอมขายสุราของจำเลยในชั้นแรก อาจจะเป็นความระมัดระวัง แต่ก็ไม่ผิดแตกต่างอะไร ในเมื่อการขอร้องหรือความคิดที่ใหม่การขายสุราที่เป็นความผิดอาญาได้เกิดขึ้นจากใจของเจ้าพนักงานของรัฐ¹

คดี Sherman V. United States

คดีนี้ศาลชั้นต้นจำเลยถูกพิพากษาว่ามีความผิดตามฟ้องฐานขายยาเสพติด ซึ่งเป็นความผิดตาม violation of 21 U.S.C. 174, 21 U.S.C. A. 174 จำเลยโต้ต่อสู้ว่า ถูกกับคัก จำเลยฎีกา

เมื่อปลายเดือนสิงหาคม 1951, Kalchinian สายลับของรัฐบาลและโค้ทไปพบผู้ฎีกา (จำเลย) ที่ร้านหม้อ ซึ่งทั้งสองคนได้ถูกรักษาการติดยาเสพติด ได้มีการพบกันอีกหลายครั้งโดยบังเอิญที่ร้านแพทย์ หรือที่ร้านขายยาซึ่งทั้งสองได้ไปซื้อยาตามใบสั่งยาของแพทย์ ได้มีการพูดคุยถึงปัญหาของกันและกัน รวมทั้งการพยายามไต่หายจากการติดยาเสพติด ในที่สุด Kalchinian บอกจำเลยว่าให้จัดหายาเสพติดให้เขาเนื่องจากการรักษาของเขาไม่ไถด และโค้ทบอกจำเลยว่า ตนรู้ที่จำหน่ายยาเสพติด, ในชั้นแรกผู้ฎีกาได้พยายามหลีกเลี่ยง จนกระทั่ง Kalchinian โค้ทแสร้งทำเป็นไม่สบาย จนในที่สุดจำเลยโค้ทตกลง หลังจากนั้น Kalchinian ก็ได้รับยาเสพติดมาจำนวนหนึ่ง ผู้ฎีกาโค้ทบอก Kalchinian ถึงราคายาเสพติดทั้งหมดที่เขาซื้อมา 25 ดอลลาร์ และ Kalchinian เป็นหนี้เขาอยู่ 15 ดอลลาร์ ดังนั้น

¹Allen Z. Gamage and Charler F. Hemphill, Jr., Basic Criminal Law. 1074. p. 45.

สายลับจึงได้ชำระราคายาเสพติดในส่วนของเขา รวมทั้งค่าแท็กซี่ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ภายหลัง
 ที่มีการซื้อขายเช่นนี้หลายครั้ง Kslchinian และตัวแทนของ The Bureau of Narcotics
 ได้เห็นจำเลยผู้ถูกกล่าวหาส่งมอบยาเสพติดให้ Kalchinian 3 ครั้ง และมีการชำระราคา
 ควบคุมเงินของรัฐบาลด้วย

คดีดังกล่าวได้อ้างหลักซึ่งได้วินิจฉัยในคดี Sorrells v. United States

คดีนี้ศาลฎีกา พึงได้ชี้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกชักจูงโดย Kalchinian ซึ่งสายลับเอง
 ก็ได้เบิกความว่า ผู้ถูกกล่าวหาไปรักษาตัวให้หายจากการติดยาเสพติด เขาได้ชักจูงผู้ถูกกล่าวหา
 เสพติดมาให้ ในคำเบิกความของ Kalchinian เอง ได้เบิกความว่า เป็นการพบโดย
 บังเอิญ และมีการสนทนาดังประสพการณ์ในการศึกษาเสพติดซึ่งกันและกัน แล้ว Kalchinian
 ได้ขอให้จำเลยเห็นอกเห็นใจ การขอร้องครั้งเกี่ยวยังไม่เพียงพอ Kalchinian ต้องมีการ
 ขอร้องซ้ำ ชั้นแรกจำเลยปฏิเสธ แต่แล้วก็ยินยอม Kalchinian ไม่เพียงแต่ขอซื้อขาย
 เสพติด แต่ได้ชักชวนให้ผู้ถูกกล่าวหาติดยาเสพติดความเค็ม และสุดท้ายได้มีการจับกุมจำเลย

รัฐบาลไม่ได้ยอมรับ Kalchinian ใดๆ เป็นคนของรัฐบาล และอ้างว่ารัฐบาล
 ไม่ควรรับผิดชอบในการกระทำของเขา แต่ศาลฎีกาก็ถือว่า ถึงแม้ว่า Kalchinian ไม่ได้รับ
 เงินเดือน ก็ยังถือว่าเป็นสายลับของรัฐบาล และรัฐบาลไม่อาจใช้สายลับเช่นนี้ แล้วอ้างว่า
 ภายหลังว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน รัฐบาลได้พยายามต่อสู้ว่ากรณีนี้ไม่ใช่กับคดี โดยอ้างว่าผู้ถูก
 กล่าวหาพร้อมที่จะกระทำความผิดของ Kalchinian แต่ไม่พยายามหลักฐานสนับสนุนรัฐบาลใน
 ทะเบียนประวัติอาชญากรรมแต่อย่างใด ไม่พยายามหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยทำการค้ายาเสพติด
 และเมื่อมีการค้นหองผู้ถูกกล่าวหาหลังจากที่ถูกจับกุมได้พบยาเสพติดแต่อย่างใด รัฐบาลได้นำพยาน
 หลักฐานมาเพิ่มเติม ในการพิจารณาครั้งที่ 2 ที่จะแสดงว่าผู้ถูกกล่าวหาพร้อมที่จะทำตามและเต็มใจที่จะขาย
 ยาเสพติดเมื่อมีโอกาส โดยอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหาเคยต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับมาแล้ว 2 ครั้ง และ
 ในปี ค.ศ. 1942 ผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกพิพากษาลงโทษในความผิดขายยาเสพติด ในปี ค.ศ. 1946 ได้
 ถูกพิพากษาลงโทษในความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครอง อย่างไรก็ตาม การขายยาเสพติด
 ก็ได้ขายมาเป็นเวลานานแล้วถึง 9 ปี การมีไว้ในครอบครองก็เป็นเวลา 5 ปีมาแล้ว ย่อมไม่

เพียงพอที่จะพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาพร้อมที่จะทำการชดเชยเสียค่าเสียหายในเมื่อ Kalchinain ได้ไป
ติดต่อกับเขา และโดยเฉาะอย่างยิ่งเราต้องสันนิษฐานจากทะเบียนประวัติอาชญากรรม ซึ่งขอ
ให้จริงขณะนั้น ปรากฏว่าเขาพยายามเลิกการศึกษาศพคดี

ศาลได้แสดงให้เห็นถึงความชั่วร้ายในการที่รัฐบาลวางแผนหักล้าง ข้อต่อสู้เรื่องวางกับดัก
สายลับของรัฐบาลไว้ที่จุดมุ่งคนที่กำลังพยายามจะหนีจากยาเสพติด ไม่เพียงแต่ให้ทำการชดเชย
เสียค่าเสียหายเท่านั้น แต่ยังได้ให้เขาศึกษาเสียคดีอีกด้วย ทั้งนี้ถือว่ารัฐบาลได้เล่นกับความอ่อนแอ
ของบุคคลผู้บริสุทธิ์ และล่อให้เขากระทำอาชญากรรม ซึ่งมีฉะนั้นเขาจะไม่กระทำ วิธีการบังคับ
ตามกฎหมาย ขอมไม่ต้องการวิธีการเช่นนี้

และศาลฎีกาได้พิพากษาคดี¹

ดังนั้นเราจะวางหลักของการวางกับดัก จากคดี Sorrells V. United States
และคดี Sherman V. United States ซึ่งแยกออกเป็น 2 ความเห็นคือ

- 1. ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก (Majority Rules)
- 2. ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อย (Minority Rules)

1. ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก (Majority Rules) มีความเห็นว่า
การวางกับดักจะคงประกอบด้วยกฎเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เพื่อความประสงค์ให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน รัฐบาลต้องเริ่มอาชญากรรม และ
ชักจูงจำเลยให้กระทำความผิด และ

---

¹ Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure (Cases and
Materials) Third Edition (Brooklyn : The Foundation Press, Inc, 1966)
pp. 643 - 647.

2) จำเลยจะต้องเป็นผู้บริสุทธิ์¹ และเขาจะไม่กระทำการเช่นนี้ ถ้าเขาไม่ได้ถูก

ชักจูง

2. ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อย (Minority Rules) มีความเห็นว่า การวางกติกาก็จะต้องประกอบไปด้วยกฎเกณฑ์ซึ่งแตกต่างออกไป ไควางหลักไว้ว่า เมื่อข้าราชการของรัฐบาลมีความประสงค์จะได้นำสิ่งขยานหลักฐาน ได้

- 1) วิเริ่มอาชญากรรมนั้น และชักจูงจำเลยให้กระทำความผิดนั้น และ
- 2) โดยวิธีชักจูง ซึ่งจะทำให้บุคคลใดซึ่งปกติจะไม่กระทำอาชญากรรมชนิดนี้

ให้กระทำความผิด

จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ของการวางกติกาดังกล่าว ของทั้งสองความเห็นดังกล่าว มีหลักที่สอดคล้องกันก็คือ อาชญากรรมจะต้องเริ่มจากจิตใจของตำรวจ ผู้ซึ่งได้ชักชวนหรือชักจูงให้จำเลยกระทำความผิด

หลักเกณฑ์ประการที่สอง ของความเห็นผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก ได้เน้นไปในเรื่องของการแสดงเจตนาของผู้กระทำความผิด พิจารณาถึงลักษณะของผู้กระทำ โดยลักษณะของจำเลย โดยเฉพาะว่าเขาเป็นคนบริสุทธิ์หรือว่าเขาเป็นคนที่กระเดียดที่จะกระทำอาชญากรรมชนิดนี้หรือไม่

¹ ไม่จำเป็นว่าเขาจะต้องเป็นผู้บริสุทธิ์ เฉพาะกรณีที่ไม่เป็นในแถลงแจ้งโทษเท่านั้น คดี

เป็นการใช้หลักวินิจฉัยถึงจิตใจของผู้กระทำความผิดแบบ Subjective Test คือการ
 วินิจฉัยปัญหาขอเท็จจริงว่าจำเลยกระทำความผิดนั้น เพราะถูกชักจูงหรือล่อลวงโดยเจ้าพนักงานของรัฐ
 ใจหรือไม่ หรือว่าถ้าอย่างใดจำเลยก็กระทำความผิดดังกล่าวอยู่นั้นเอง ส่วนหลักเกณฑ์ประการ
 ที่สอง ของความเห็นผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อยได้เน้นไปในเรื่องของการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ
 โดยไม่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำผิด จึงเป็นการวินิจฉัยแบบ Objective Test คือการ
 วินิจฉัยว่าวิธีการนั้นเป็นการชักจูงให้คนบริสุทธิ์กระทำความผิดตามที่ถูกระงับไว้หรือไม่¹

สำหรับหลักใน Model Penal Codes ซึ่งได้กล่าวไว้ในตอนต้นได้ยกแนวความ
 คิดเห็นผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อย (Minority Rules) เพราะเห็นว่าการใช้หลักเกณฑ์ตาม
 ความเห็นของฝ่ายข้างน้อยจะมีส่วนช่วยป้องกันมิให้เจ้าพนักงานของรัฐ โดยเฉพาะตำรวจกระทำไม่
 ถูกต้องในการสืบสวนหาตัวคนร้าย²

ถึงได้กล่าวมาแล้วว่า การวางกับดักจะต้องเริ่มมาจากจิตใจของเจ้าพนักงานของรัฐ
 จำเลยจึงอาจจะยกเอากับดักเป็นข้อแก้ตัวได้ แต่ถ้ามองว่าเป็นว่าแผนการนี้อาชญากรรมได้เริ่มมาจาก
 จำเลยก่อนแล้ว ในกรณีดังกล่าวหลักกฎหมายในเรื่องกับดักของทุกประเทศ ยอมรับกันว่า ในอาจจะ
 ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ คำพิพากษาของศาลอเมริกาโดยทั่วไป ได้พิพากษาว่า จำเลยย่อมมีความผิด
 ไม่อาจจะยกกับดักเป็นข้อแก้ตัวได้ ถึงแม้ว่าอย่างไร

คือ State V. Currie³ ในคดีดังกล่าวแผนการนี้ในการงัดแงะเข้าไปในบ้าน
 ของผู้เสียหายได้เริ่มตนมาจากจำเลย สายลับแดงบอกแต่เพียงว่า จะช่วยเหลือจำเลย และได้

¹ Wayne R Lafave and Austin W. Scott, Jr, Criminal Law. Minnesota :
 West Publishing Company p. 371 และ

พรเพชร วิชิตชลชัย, การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment) บทบัญญัติเล่มที่ 32
 ตอน 4 (พระนกร : ทวีรณสาร 2518) หน้า 675 - 676

² พรเพชร วิชิตชลชัย, การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment) บทบัญญัติเล่มที่ 32
 ตอน 4 (พระนกร : ทวีรณสาร 2518) หน้า 676

³ State V. Currie, 13 N.D. 655, 102 N.W. 875 (1905)

เดินตามไปด้วย เพื่อจะได้ไว้เป็นพยานหลักฐาน เช่นยอมลงโทษจำเลยได้

ตัวอย่างคำพิพากษาอเมริกัน ในเรื่องเกี่ยวกับการให้สินบนเจ้าพนักงาน

คดี *Seriber v. U.S.*¹ ศาลได้พิพากษาว่าการที่จำเลยได้ให้สินบนแก่นายตรวจ
ศุลกากร นั้นจะอ้างว่าเป็นกับดักไม่ได้ เป็นเพียงการให้ความสะดวกในการกระทำความผิด²

คดี *People v. Nunn* ศาลได้พิพากษาว่า ไม่อาจจะยกการวางกับดักขึ้นมา
เป็นข้อแก้ตัวได้ ในเมื่อพยานหลักฐานได้แสดงว่าเจตนาที่จะได้กระทำความผิดอาญาได้เริ่มขึ้น
มาจากจิตใจของจำเลย

4.4.3 จำเลยกระทำอาชญากรรมเป็นปกติ อาจกับดักเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้

หลักเกณฑ์ของการวางกับดักที่จะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่เจ้าพนักงาน
ของรัฐชักจูงหรือล่อให้กระทำความผิด โดยที่เจ้าพนักงานนั้นจะต้องเป็นผู้ริเริ่มความคิดในการที่
จะกระทำความผิดก่อน ทั้งนี้การที่เจ้าพนักงานของรัฐได้แนะนำจำเลยให้กระทำการอันเป็นความผิด
อาญา ซึ่งจำเลยได้เคยกระทำอยู่แล้วเป็นปกติ จำเลยไม่อาจนำกับดักขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวได้³
ดังตัวอย่าง ในคดีดังต่อไปนี้

¹ *Seriber v. U.S.* (1925) 4 F. 2d. 97

² แท้ๆเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐได้แนะนำว่าตนจะยอมรับสินบนจากจำเลย เช่น
นี้ศาลอเมริกันถือว่าเป็นการวางกับดัก ดังคดี *U.S.v. Mathuer* 1927 22F. 2d 979.

³ *People U. Lindsey* 91. Cal App. 2 d 914, 916, 205 P 2d 1114, 1115

Grimm v. United State¹ จำเลยยอมถูกลงโทษในการใช้ไปรษณีย์ของ
สหรัฐอเมริกา แจงถึงแหล่งที่อาจจะได้มาซึ่งสิ่งตามกอนาจาร ถึงแม้ว่าเจตนาของเขาเขียนโต้ตอบ
เจตนาของนายตรวจไปรษณีย์ที่ไซปอดอมักตาม

Baymouth v. State² ศาลในมลรัฐ Oklahoma ได้พิพากษาในปี
ค.ศ. 1956 ถึงกอไบน์ Baymouth จำเลยได้โทรศัพทหลายครั้งหลายหนไปยังห้อง
ผู้เสียหาย โดยได้แนะนำและเสนอการกระทำอนาจาร หญิงผู้เสียหายได้แจ้งความให้ตำรวจทราบ
ถึงข้อความที่จำเลยได้โทรศัพทนั้น เธอได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ถ้าถูกเรียกมา
ทางโทรศัพทก็ให้เธอตกลงไปพบกับคนที่เรียกทางโทรศัพทนั้น และก็จะได้รับตัวให้ตำรวจทำการ
จับกุม ได้มีการกระทำตามคำแนะนำนี้ Baymouth ได้ถูกจับเมื่อเขาได้ไปยังที่นัดหมายดังกล่าว
เขาได้ถูกฟ้อง และศาลได้พิพากษาลงโทษในความผิดซึ่งหญิงไปกระทำอนาจาร

ในการอุทธรณ์ นายของ Baymouth ได้โต้เถียงว่า การกระทำของตำรวจ
เป็นการวางกับดัก และควรพิพากษาปล่อยตัวจำเลย

ศาลอุทธรณ์ ไม่ยอมรับฟังอุทธรณ์ดังกล่าวของนายจำเลย และได้พิพากษายืนการลงโทษ
ตามศาลล่าง โดยเหตุผลที่ว่า ความคิดในการประกอบอาชญากรรมไม่ได้เริ่มต้นจากจิตใจของตำรวจ
เจ้าพนักงานเพียงแควววางแผนเพื่อทำการจับกุม Baymouth เท่านั้น ซึ่งก็เป็นกรณีที่เกิดขึ้น
ภายหลังที่จำเลยได้ลงมือกระทำการประกอบอาชญากรรมตามแผนแล้ว

¹Grimm v. United State, 13 N.D. 655, 102 N.W. 875 (1908)

²Baymouth v. State, 249 P.2d. 856.

³Allen Z Gammage and Charles F. Hemphill, jr, Baric Criminal Law

Dwell V. People¹

คดีในรัฐ Colorado จำเลยได้ถูกฟ้องฐานข่มขืนกระทำชำเรา และทนายของ
จำเลยและชายอีก 2 คน ก็ได้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดนี้เช่นเดียวกัน

Dwell จำเลย ได้ไปที่บ้านมารดาของผู้เสียหาย ภายหลังจากที่ได้สนทนากันแล้ว
จำเลยได้ให้เงิน 3,000.- ดอลลาร์ และให้มารดาของผู้เสียหายลงลายมือชื่อใน (affidavits)
เพื่อให้ผู้เสียหายถอนฟ้อง

ก่อนที่จะกระทำการดังกล่าว นายอำเภอและอัยการผู้ช่วย ได้แอบดูการกระทำเหล่านั้นอยู่
โดยได้แอบฟังจากที่ใกล้ ๆ บ้านของผู้เสียหาย พอจำเลยชำระเงินแล้ว และก่อนที่มารดาผู้เสียหาย
จะลงลายมือชื่อใน affidavits เจ้าพนักงานก็ได้เข้าไปในห้อง นายอำเภอได้จับตัว

Dwell และคนอื่น ๆ จำเลยถูกฟ้องเป็น Felony

ในอุทธรณ์ของจำเลย ได้อ้างว่า การกระทำของนายอำเภอและอัยการผู้ช่วย
โดยซ่อนตัวอยู่เป็นการวางกับดัก

ศาลอุทธรณ์ ได้พิพากษาว่า เนื่องจากแผนการณ์การให้สินบนมารดาผู้เสียหายได้เกิดจาก
Dwell และจำเลยอื่น ๆ มาก่อนแล้ว ศาลจึงไม่ถือว่าเป็นการวางกับดัก²

4.4.4 อ่างการวางกับดักเป็นข้อต่อสู้ ในอาชญากรรมที่ร้ายแรงได้เพียงใด

¹Dwell V. People, 224 P., 600, 79 Colo. 137.

²Allen Z. Gammage and Charler F. Hemphill, jr, Basic Criminal
Law 1974 p. 46.

โดยทั่ว ๆ ไปอาจจะยกกำราบกับดักเป็นข้อแก้ตัวในคดีอาญา ซึ่งมีการกระทำต่อผู้เสียหายที่สมัครใจ ตัวอย่างเช่น การขายสุราโดยมิชอบด้วยกฎหมาย, การขายยาเสพติดที่มีครอบด้วยกฎหมาย, การขายภาพลามกอนาจารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย, การรีดลูก, การให้สินบนต่อการกระทำความผิด, การเล่นการพนัน เพื่อที่จะเปิดโปงอาชญากรรมเหล่านี้ ตำรวจหรือตัวแทนของเขา จะต้องไปหาอาชญากรผู้กระทำผิดที่ถูกสงสัยอย่างผู้เสียหายที่สมัครใจ อย่างไรก็ตามถ้ามีปัญหาวาขอต่อสู้ว่าถูกกับดักควรจะยกขึ้นเองในอาชญากรรมทุกชนิดหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาชญากรรมที่รุนแรง เช่นเมื่อตำรวจชักชวนให้คนหนึ่งคือหัวบุคคลที่ 3 ในกรณีดังกล่าว

ในกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ใ้มีบัญญัติไว้ใน Model Penal Code มาตรา 2.13 (3) ซึ่งใ้บัญญัติว่า ข้อต่อสู้ใ้มีบัญญัติโดยบทบัญญัติในมาตรานี้ ยอมไม่อาจใช้ได้ใ้เมื่อใ้มีการทำร้ายหรือผู้เชื่อจะทำร้ายเป็นหลักเกณฑ์ของการกระทำความผิดใ้จะให้ถูกฟ้อง และการฟ้องใ้ได้อาศัยการกระทำผิดซึ่งทำให้หรือผู้เชื่อจะทำร้ายบุคคลอื่น ๆ ซึ่งใ้ไม่ใช่บุคคลใ้สร้างกับดัก¹

ดังนั้นจะเห็นใ้ได้ว่าตาม Model Penal Code มาตรา 2.13(3) ไม่ยอมใ้หยกกับดักขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวใ้ได้ในอาชญากรรมที่รุนแรง

หลักกฎหมายของประเทศไทย ในกรณีดังกล่าวใ้ถือหลักเช่นเดียวกับหลักกฎหมายของประเศอังกฤษซึ่งใ้ถือว่า การล่อใ้กระทำความผิดใ้จะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวใ้ใดนั้น จะใ้ได้แก่เฉพาะ

¹Rollin M. Perkins, Criminal Law and Procedure (Classes and Materials) Third Edition (Brooklyn : The Foundation Press, Inc, 1966) p. 651 และดู

คดีที่ไม่มีเอกชนคนใดเป็นผู้เสียหาย¹ ในกรณีนี้ตามหลักกฎหมายไทยถือว่า การล่อให้กระทำ ความผิดจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้เฉพาะคดีที่ไม่มีเอกชนคนใดเป็นผู้เสียหายโดยเฉพาะ เช่น คดีขายของผิดกฎหมาย เป็นต้น แต่ถ้ามองคดีที่มีเอกชนเป็นผู้เสียหาย เจ้าพนักงานก็มีอำนาจที่จะกระทำการเพื่อให้บุคคลใดกระทำความผิดได้ เช่น ล่อให้ตีหัวเขาเพื่อจะได้จับกุมมาฟ้องร้อง เป็นต้น

4.5 เหตุผลที่ถือว่า การวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิด เป็นการยกเว้นความผิด

จากที่กล่าวมาแล้วถึงหลักเกณฑ์ของการวางกับดัก ซึ่งจะมีผลให้ถูกกับดักยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัว และได้รับยกเว้นความผิดนั้น อาจจะแยกพิจารณาได้

1. ตามหลักกฎหมายไทย
2. ตามหลักกฎหมายต่างประเทศ

4.5.1 ตามหลักกฎหมายไทย

ตามหลักกฎหมายไทย เมื่อการวางกับดักหรือการล่อให้กระทำความผิดได้เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ตำรวจ หรือบริวารของตำรวจ หรือเจ้าพนักงานใด ๆ ของรัฐ ไกลล่อให้บุคคลกระทำ โดยได้มีแผนอาชญากรรมเกิดขึ้นจากจิตใจของเจ้าพนักงาน และจะได้อาศัยเหตุฟ้องร้องบุคคลนั้นแล้ว เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเช่นนี้ศาลก็ไม่เห็นเหตุผลที่สมควรแต่อย่างใดที่จะสนับสนุนหรือยกมิตให้ศาลจำต้องพิพากษาลงโทษไป ทั้ง ๆ ที่เป็นการขัดต่อรัฐประศาสน์นโยบาย

¹Glanville Williams, Criminal Law. The General Part Second Edition (London : Stevens and Sons Ltd, 1961) p. 785.

²จิตติ กิ่งทรัพย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 1 ตอน 2 พิมพ์ครั้งที่ 4 (พระนคร : แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 670.

๕1
เขินน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เหตุผลที่ผู้ถูกวางกับดักโดยกเว้นความผิดก็คือ รัฐประศาสน์นโยบาย หรือหลัก Public Policy ซึ่งตรงกับหลักความเห็นของฝ่ายข้างน้อย ตามหลักกฎหมายอเมริกัน ซึ่งจะไกล่เกลี่ยต่อไป

4.5.2 ตามหลักกฎหมายต่างประเทศ

ตามหลักกฎหมายอเมริกัน

เหตุผลที่ถือว่า การวางกับดัก ได้รับยกเว้นความผิด ได้ถือตามบรรทัดฐานจากคดี Sorrells V. United States และคดี Sherman V. United States โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ความเห็นดังต่อไปนี้

1. ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก
2. ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อย

4.5.2.1 ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก

ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมากในคดีหลักทั้ง 2 คดีดังกล่าวมีความเห็นว่า จำเลยที่ถูกกับดักไม่มีความผิดโดยเหตุที่ว่า ถือเป็นข้อยกเว้นโดยปริยายในกฎหมายอาญา (Implied exception) เช่นการที่รัฐออกกฎหมายมาว่าการขายยาเสพติดเป็นความผิดอาญา ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้ออกกฎหมายก็มีใจมัวตลประสงฆ์จะให้การขายยาเสพติดให้โทษ

¹ Sorrells V. United States;
Sherman V. United States.

² Wayne R. Lafave and Austins W. Scott jr, Criminal Law.

ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการวางกับดักของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นความผิดอาญาไปด้วย¹

ฉะนั้นแม้กฎหมายจะได้บัญญัติอย่างกว้าง ๆ ว่าเป็นความผิดอาญาเพราะการขายสุรา โดยมีข้อยกเว้นกฎหมายให้คนอื่น แต่บัญญัติกฎหมายก็มีโทษประสงคที่จะให้กฎหมายกินความรวมไปถึงการขายซึ่งเกิดขึ้นจากการไว้กับดักโดยตัวแทนของรัฐบาล ทั้งนี้ควรจะแปลความของกฎหมายว่า ผู้ใดขายสุราให้ผู้อื่น ย่อมเป็นความผิดอาญา เว้นแต่เมื่อถูกกับดักโดยตัวแทนของรัฐบาล²

ดังนั้นผู้ที่ถูกวางกับดัก ตามความเห็นของฝ่ายผู้พิพากษาข้างมากถือว่า เขาไม่มีความผิด ความอาชญากรรมนั้น เพราะกฎหมายไม่กินความรวมไปถึงบุคคลผู้ถูกกับดักดังกล่าว

4.5.2.2 ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อย

ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อยในคดี *Sorrells V. United States* และคดี *Sherman V. United States* มีความเห็นว่า บุคคลที่ถูกกับดักย่อมมีความผิดเช่นเดียวกันกับที่เขาได้ถูกชักจูงให้รวมกระทำการที่ผิดกฎหมายโดยผู้ที่เป็นอาชญากร ซึ่งมีได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เหตุผลของการที่เขาไม่ถูกตัดสินลงโทษ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายอยู่ เนื่องจากนโยบายมหาชน (Public Policy) ซึ่งจำเป็นต้องให้จำเลยเป็นอิสระเพื่อหวังมิให้เจ้าพนักงานผู้ใช้กับดัก ในการจับตัวอาชญากร และมีความเห็นว่าการที่จะถือว่าผู้ถูกกับดักไม่มีความผิดเนื่องจากการล่อให้กระทำความผิดของเจ้าพนักงานเป็นข้อยกเว้นโดยปริยายของบทบัญญัติกฎหมายอาญานั้น ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อยเห็นว่า เป็นการฝ่าฝืนที่จะแปลให้เป็นข้อยกเว้นโดยปริยายโดยกฎหมาย³

¹ พรเพชร วิวิศกรชัย, การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment) บทบัญญัติคดี เล่ม 32 ตอน 4 (พระนคร : ศรีวัฒนา 2518) หน้า 676

² *Sorrells V. United States.*

³ Wayne R. Lafave and Austin W. Scott, Jr, *Criminal Law* (Minnesota : West Publishing Company p. 372.

ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อยดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก Model Penal Code ในความเห็นนี้ถือว่า การกระทำของผู้ที่ถูกจับยังคงเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอยู่ แต่เนื่องจาก รัฐประศาสน์นโยบายจึงไม่ต้องการที่จะเอาเป็นความผิดแก่ผู้กระทำ ทั้งนี้เพื่อที่จะป้องกันการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานของรัฐในเรื่องนี้ ดังนั้นรัฐจำเป็นต้องสงวนเสียบางสิ่งบางอย่างไปบ้าง เช่นการไม่เอาความผิดแก่ผู้กระทำผิดในกรณีเช่นนี้ เพื่อแลกกับสิ่งที่รัฐถือว่ามีความสำคัญกว่า นั่นคือ ความต้องการที่จะให้สังคมปราศจากการปฏิบัติหน้าที่อันมิชอบของเจ้าพนักงานของรัฐ¹

และ Wayne R. Lafave และ Austin W. Scott jr. ได้ให้ความเห็นสนับสนุนความเห็นดังกล่าวนี้ ถือว่า การอ้างถึงนโยบายมหาชนเป็นเหตุผลที่ดีในการยกข้อกักขังเป็นข้อแก้ตัว

4.6 วิธีพิจารณา ในคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังหรือล่อลวงให้กระทำความผิด

วิธีพิจารณาในคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังหรือล่อลวงให้กระทำความผิดนั้น ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักยกเว้นความผิดของผู้ถูกจับซึ่งได้แบ่งออกเป็น ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก (Majority Rules) และความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อย (Minority Rules) ในคดี Sorrells v. United States และคดี Sherman v. United States จึงได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.3

ดังนั้นวิธีพิจารณาคดี คือได้แบ่งออกตามหลักดังนี้

¹ พรเพชร วิชิตชลชัย, การล่อลวงให้กระทำความผิด (Entrapment) เล่มที่ 32 ตอน 4 (พระนคร : ศรีธรรมสาร 2518) หน้า 677

1. หลักที่ถือว่า การวางกับดัก เป็นเหตุใหญ่กระทำ**ไม่มีความผิด** โดยถือว่าเป็นข้อยกเว้น โดยปริยายของบทบัญญัติของกฎหมายอาญา ซึ่งเรียกว่าทฤษฎีข้อยกเว้นโดยปริยาย (The implied - exception theory) ข้อแก้ตัวของจำเลยที่ว่าถูกกับดักซึ่งทำให้การกระทำของตนไม่มีความผิดในขณะที่สอบสวนในคำให้การ และประเด็นข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยได้ถูกกับดักหรือไม่ เป็นปัญหาที่ลูกขุนต้องวินิจฉัยโดยคำแนะนำที่ถูกต้องของผู้พิพากษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการวางกับดัก¹

2. หลักที่ถือว่า การกระทำของผู้ที่ถูกกับดักยังคงเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอยู่ แต่เนื่องจากรัฐประศาสนโยบาย รัฐจึงไม่ต้องการที่จะเอาผิดแก่ผู้กระทำ ซึ่งเรียกว่าทฤษฎีนโยบายมหาชน (The Public - policy theory) จำเลยขอที่จะยกข้อต่อสู้ในเรื่องว่าถูกกับดัก โดยขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดกฎหมายในเบื้องต้นโดยไม่ส่งคดีไปให้ลูกขุน เช่น ข้อแก้ตัวของจำเลยว่าถูกกับดัก หรือคำร้องขอโทษฟ้อง ก็ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัย ไม่ใช่ลูกขุนวินิจฉัย

ในทางปฏิบัติ ศาลส่วนใหญ่ของอเมริกายึดถือตามหลักข้อ 1 หรือยึดถือตามทฤษฎีข้อยกเว้นโดยปริยาย ดังนั้นในข้อต่อสู้ว่ากับดัก ลูกขุนจึงมักเป็นผู้วินิจฉัยในปัญหาค้างกล่าว

ในการพิจารณาปัญหาในเรื่องการวางกับดัก หรือการล่อให้กระทำผิดนี้ จำเลยจะต้องยกข้อต่อสู้เป็นประเด็นขึ้นมา และภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่ฝ่ายจำเลย ส่วนฝ่ายอัยการโจทก์อาจที่จะนำสืบหักล้างข้ออ้างของจำเลย โดยการนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มาสืบ เช่น นำสืบถึงประวัติการกระทำผิดหรือการทอโทษของจำเลย ให้ศาลและลูกขุนไตร่ตรอง ในเรื่องนี้มีนักนิติศาสตร์

---

¹Wayre R. Lafave and Austin W. Scott jr, Criminal Law Mincsota: West Publishing Company p. 373.

หลายท่านได้วิจารณ์ว่าคณะลูกขุนมีแนวโน้มที่จะไม่รับฟังข้อต่อสู้ของจำเลย ถ้าอัยการได้นำสืบให้เห็นว่าจำเลยเคยกระทำความผิดมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นความผิดชนิดเดียวกัน และนอกจากนั้นจำเลยที่มีประวัติเคยกระทำความผิดมาก่อนก็มักจะไม่กล้ายกข้อต่อสู้ในเรื่องนี้ เนื่องจากไม่ต้องการให้ฝ่ายอัยการนำประเด็นในเรื่องประวัติของการกระทำความผิดของตนเองมาสืบในศาล เพราะตระหนักดีว่าลูกขุนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถจะแยกประเด็นต่าง ๆ (ถึงแม้ว่าผู้พิพากษาจะได้อธิบายและแนะนำโดยละเอียดแล้วก็ตาม) และมีบ่อยครั้งที่เชื่อว่าลูกขุนวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดก็เพราะโดยเหตุที่จำเลยเป็นคนที่มีความประพฤติเลว หรือเคยกระทำความผิดมาก่อน

4.7 ความรับผิดชอบของสายลับ หรือของบุคคลอื่นที่กระทำความผิด

การลอบให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาจจะเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้ชักชวนเอง หรืออาจจะเป็นการกระทำของสายลับของรัฐบาลเป็นผู้กระทำ และบุคคลดังกล่าวอาจจะมี การเข้าร่วมมือสนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือผู้กระทำผิด ปัญหาจึงอาจเกิดขึ้นมาได้ว่า การชักชวนหรือชักจูงให้เกิดมีการกระทำความผิด และการให้การร่วมมือหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว เจ้าพนักงานของรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือตัวแทนของรัฐ เช่น สายลับ, นักตอ จะมีความผิดด้วยหรือไม่ และถึงแม้ว่าผู้ถูกจับกุม อาจจะถูกการวางกับดักขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้ก็ตาม จะมีผลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพียงใดหรือไม่ อาจพิจารณาได้ดังนี้

1. ความหลักกฎหมายไทย
2. ความหลักกฎหมายต่างประเทศ

---

¹ พรเพชร วิชิตชลชัย, การลอบให้กระทำความผิด (Entrapment) บทบัญญัติ
เล่ม 32 ตอน 4 (พระนคร : ศรีวัฒนา, 2518 หน้า 678.

4.7.1 ตามหลักกฎหมายไทย

ในปัญหาที่ว่าเมื่อเกิดการชักชวนหรือชักจูงให้กระทำความผิด และมีกรรมมือหรือ
สนับสนุนจากเจ้าพนักงานของรัฐ หรือสายลับ บุคคลดังกล่าวจะมีความรับผิดชอบจากการกระทำดังกล่าว
หรือไม่เพียงใด

ปัญหานี้ ตามหลักกฎหมาย ซึ่งศาสตราจารย์ จิกที กิงส์ทีย์ ได้อธิบายไว้ว่า ในข้อนี้
เราต้องเข้าใจว่าเจ้าพนักงานของรัฐไม่มีสิทธิพิเศษนอกเหนือไปกว่าบุคคลธรรมดาแต่อย่างใดในการ
ที่จะได้รับยกเว้นความผิดในการใช้หรือร่วมมือสนับสนุนผู้อื่นให้กระทำความผิด นอกจากว่าเจ้าพนักงาน
จะไต่กระทำให้ในขอบอำนาจและหน้าที่ของตนตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้เท่านั้น ฉะนั้นถ้าเจ้า
พนักงานปล่อยให้ผู้อื่นกระทำความผิด การล่อนี้ก็เข้าหลักการกอบให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามมาตรา 84.

แต่ถาการปล่อยให้กระทำความผิดนั้น เจ้าพนักงานได้ชักชวนให้กระทำความผิดอันไม่ใช่
เอกชนเป็นผู้เสียหายโดยเจตนา และผู้ถูกลดก็มีโทษอาชญากรรมอยู่ก่อนแล้ว กรณีนี้ ผู้ถูกลด
ให้กระทำความผิดอาจจะยกกับดักขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวได้ตามทฤษฎีข้อยกเว้นโดยปริยาย (The Implied -
exception theory) ใกล้เคียงกัน แต่เจ้าพนักงานผู้ก่อให้เกิดการกระทำนั้นจะอ้างเป็นข้อแก้ตัว
ของตนไม่ได้ ข้อแก้ตัวดังกล่าวเป็นเหตุส่วนตัวที่อ้างได้เฉพาะตัวผู้ลงมือกระทำ (ผู้ถูกลดกับดัก) เท่านั้น
เจ้าพนักงานของรัฐหรือสายลับย่อมต้องมีความผิดในฐานะเป็นผู้ใช้ตามมาตรา 84 แห่งประมวลกฎหมาย
อาญา ถ้าหากการกระทำของเจ้าพนักงานนั้นเข้าร่วมมือถึงขนาดเป็นแก้วการ เช่นไม่เพียงแต่ไปกับ
ผู้กระทำผิดด้วย แต่ได้ลงมือทำร้ายหรือส่งอาวุธให้ การกระทำของเจ้าพนักงานดังกล่าวย่อมเป็น
ความผิด

แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือสายลับ เป็นเพียงไปช่วยเพื่อสังเอดการณ์เป็นพยานหลักฐาน
แต่ไม่ไต่ลงมือกระทำส่วนของความผิด การกระทำเพียงเท่านั้นยังมิได้เป็นการร่วมมือ เพราะไม่ได้
ไปอยู่ช่วยเพื่อช่วยให้ความผิดสำเร็จตามหลักในเรื่องตัวการ ทั้งเจตนาสนับสนุนการกระทำความผิด
ก็ไม่มี ถึงแม้ว่าในบางกรณีอาจจะเล็งเห็นได้ว่า การที่ไปกับผู้กระทำความผิดด้วยนั้น จะมีผลส่งเสริม
การกระทำความผิดอันเข้าหลักแห่งเจตนา สัมผัสอยู่ด้วยก็ความ แตกต่างจะถือว่าเจ้าพนักงานหรือ

สายลับได้กระทำไปเช่นนั้นเป็นแต่เพียงการกระทำที่จำเป็นและสมควรในการสืบสวนหาพยานหลักฐานตามอำนาจแห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 1(10), 17 เท่านั้น

ศาสตราจารย์ จิตติ กิ่งศกัทธิย์ โดยยกตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 865/2476 ซึ่งวินิจฉัยว่า เจ้าพนักงานผู้ขอสุรารื้อถอนได้กระทำไปโดยตั้งใจกระทำถูก กระทำชอบเพื่อจับผู้ชาย จึงไม่ได้รวมกระทำความผิดด้วย ตามที่ฎีกากล่าวเช่นนั้น ก็เข้าใจหลักการกระทำในการสืบสวนดังกล่าวนั่นเอง จึงมีผลต่อไปว่า ผู้ที่ถูกขอให้กระทำความผิดในพฤติการณ์

ก็ไม่ควรรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าพนักงานเช่นเดียวกับ เช่นไม่ถือว่าเจ้าพนักงานเป็นผู้รวมกระทำความผิดด้วย อันจะทำให้มีโทษหนักขึ้นในการลัทธิพยานมาตรา 335(7) เป็นต้น นอกจากนี้จากการกระทำหน้าที่ได้กระทำไปยังไม่เป็นความผิดสำเร็จ การกระทำของเจ้าพนักงานหรือสายลับก็ไม่เป็นความผิดในฐานะพยาน กับผู้ลงมือกระทำด้วย เพราะไม่มีเจตนาให้การกระทำเป็นผลสำเร็จ ส่วนในแง่ของผู้ใช้ให้กระทำ ถ้าความผิดยังไม่เกิดขึ้นสำเร็จ ผู้ใช้ก็ไม่ต้องมีความผิด เพราะไม่มีเจตนาจะให้มีผลการกระทำความผิดสำเร็จตามที่ใช้ โดยเหตุที่เจ้าพนักงานต้องการจับกุมขัดขวางเสียก่อนที่จะได้มีผลการกระทำความผิดสำเร็จตามที่ใช้ การที่เจ้าพนักงานลอบขอสุรารื้อถอนจากผู้ชาย ก็ไม่ถือว่าเจ้าพนักงานรวมกระทำความผิดกับผู้ชายสุรารื้อถอน ศาลรับฟังคำของเจ้าพนักงานโดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบ¹

4.7.2 ตามหลักกฎหมายทางประเทศ

ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือของสายลับ อาจจะแยกพิจารณาออกเป็น 3 กรณีด้วยกันคือ

¹ จิตติ กิ่งศกัทธิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอน 7 พิมพ์ครั้งที่ 4 (พระนคร : แสงทองการพิมพ์, 2518) หน้า 671 - 673.

1. ความรับผิดชอบของสายลับหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เขาจะต้องรับผิดชอบเพียงใดหรือไม่
2. ผู้ถูกจับกุมจะต้องรับผิดชอบเพียงใด สำหรับการกระทำของสายลับหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
3. ผู้ถูกจับกุม จะต้องรับผิดชอบในการกระทำของเขาเองหรือไม่เพียงใด

4.7.2.1 ความรับผิดชอบของสายลับหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เขาจะต้องรับผิดชอบเพียงใดหรือไม่

ในกรณีที่มีการลอบให้กระทำความผิด โดยคนใช้หรือบุคคลอื่นใดได้ถูกนายจ้างของเขา หรือตำรวจให้แสวงหาเป็นผู้กระทำผิดร่วมกับขโมย โดยมีความประสงค์ที่จะจับขโมย ในกรณีดังกล่าวนี้ คนใช้หรือผู้ที่ถูกใช้ ดังกล่าวย่อมไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ภายใต้ 2 ประการคือ

1. เขาได้รับความยินยอมของเจ้าของให้เอาทรัพย์สินไป และ
2. เขาไม่มีเจตนาเป็นโจร

โดยมีปัญหาก็เกิดขึ้นมากมายที่สายลับของตำรวจ (คนใช้) ได้กระทำการตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำในระหว่างที่เจ้าของไม่อยู่ หรือ โดยปราศจากการรู้เห็นของเจ้าของ จะมีความรับผิดชอบหรือไม่เพียงใด

ในกรณีนี้ได้นำคดี Johnson (1841) C.&M 218, 174 E.R.479 ได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานดังนี้ D ได้พบกับคนใช้ของ P และได้แนะนำให้คนใช้ขโมยของจาก P คนใช้ได้ตกลงทำเป็นตกลงด้วย แล้วนำความไปแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วน P เจ้าของบ้านได้ออกไปเสียนอกเมือง คนใช้ได้ตกลงที่จะกระทำตามวิธีการของตำรวจ เพื่อที่จะจับ D คนใช้ได้เปิดประตูเพื่อให้ D เข้ามาลักทรัพย์ D ได้เข้ามาลักทรัพย์ พร้อมด้วย E ซึ่งเป็นเพื่อนกัน D นั้นได้ถูกจับโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนที่จะได้กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ E นั้นได้เอาทรัพย์สินไปบางอย่างก่อนที่จะถูกตำรวจจับ

ผู้พิพากษา Maule ได้พิพากษาว่า D และ E ไม่มีความผิดฐานของเบา (Burglary) เพราะว่า เขาได้เข้าไปทางประตูซึ่งได้ถูกเปิดไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ E นั้นได้เอาทรัพย์สินบางอย่างไปก่อนที่จะถูกจับกุม จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ และ D ก็มีความผิด

ฐานสนับสนุนในความผิดฐานลักทรัพย์

ในกรณีดังกล่าวถ้าคนใช้เอาทรัพย์สินบางอย่างไป คนใช้ซึ่งเป็นสายลับของตำรวจย่อม
 ไม่มีความผิด โดยเหตุผลที่ว่าเขาไม่มีเจตนาเป็นโจร และถือว่าสายลับของตำรวจ (คนใช้)
 นั้นได้เอาไปโดยความยินยอมของเจ้าของแล้ว ดังที่ผู้พิพากษา Maule ได้กล่าวว่
 "เขาได้กระทำตามคำอนุญาตของตำรวจ" ทว่าถือว่าได้กระทำตามคำอนุญาตของ P ซึ่งเป็นเจ้า
 ของบ้าน"

จากหลักคำกล่าวของผู้พิพากษา Maule จึงทำให้ความยินยอมของตำรวจมีผลในทาง
 กฎหมายเช่นเดียวกับความยินยอมของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งทำให้เกิด Manle J's Doctrine
 ขึ้น โดยถือว่า ความยินยอมของเจ้าของที่แท้จริงไม่มีความจำเป็น แต่หลักดังกล่าวอาจจะใช้ได้
 โดยมีเหตุผลในความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ไม่อาจใช้ได้ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เจ้าหน้าที่
 ตำรวจย่อมไม่มีอำนาจให้ความยินยอมแทนเจ้าของในการทำให้ทรัพย์สินของเขาต้องเสียหาย ถ้าหาก
 ว่าลูกจ้างได้รับความยินยอมจากตำรวจ ในการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้เป็นเจ้าของแล้ว
 เจ้าของย่อมมีสิทธิเรียกร้องในค่าเสียหายนั้นได้¹

ในกรณีของผู้แจ้งความที่เรียกว่า Informer ก็เช่นเดียวกันกฎหมายถือว่าเขา
 ไม่มีความผิดเพราะไม่มีเจตนาเป็นโจรเช่นกัน เพราะเขาได้รวมกระทำผิดไปโดยที่ตองการหา
 พยานหลักฐานมาจับกุมอาชญากรเท่านั้น ถึงแม้ว่าในระยะแรกเขาจะมีเจตนาในการกระทำการ
 อันมิชอบด้วยกฎหมายบางอย่าง แต่เขาก็ได้กระทำในนามของเจ้าพนักงาน ดังตัวอย่างในคดี
 Mullins (1848) ในคดีดังกล่าวสายลับของตำรวจได้แจ้งว่าเป็นช่วยในแผนการฉ้อโกง

¹ Glanville Williams, Criminal Law. The General Part. Second Edition (London : Stewers & Son Ltd, 1961) p. 775.

บุคคลซึ่งกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์ใดมาซึ่งพยานหลักฐาน จับกุมอาชญากร ผู้พิพากษา
Maule ได้พิพากษาว่า พยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะยืนยันได้ว่า เขาเป็นผู้มีส่วนในการกระทำ
ความผิด

ดังนั้นอาจจะกล่าวโดยสรุปในความรับผิดชอบของสายลับหรือเจ้าพนักงานของรัฐ อาจจะ
กล่าวได้ว่า ถ้าในการจับกุมหรือล่อให้กระทำความผิดของสายลับหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ถ้าได้
กระทำไปเพียงเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็นและสมควรในการสืบสวนหาพยานหลักฐานแล้ว
โดยไม่ไต่ลงมือกระทำส่วนของความผิด การกระทำดังกล่าวของสายลับหรือเจ้าพนักงานของรัฐ
ย่อมไม่ถือว่าเป็นความผิด เพราะไม่ได้กระทำไปโดยมีเจตนาเป็นใจ แต่จากการกระทำของ
สายลับหรือของเจ้าพนักงานนั้นได้เข้าร่วมมือถึงขนาดเป็นกบฏ เช่น ไม่เพียงไปกับผู้ที่ถูกล่อให้
กระทำผิดเท่านั้น แต่ไต่ลงมือทำร้ายเสียเองหรือช่วยเหลือส่งอาวุธให้ เช่นนี้ การกระทำของ
สายลับหรือเจ้าพนักงานดังกล่าวย่อมมีความผิด จึงที่อาจจะพิจารณาจากคดีตัวอย่างดังต่อไปนี้คือ

สายลับของตำรวจหรือเจ้าพนักงานของรัฐต้องรับผิดชอบ เมื่อการล่อให้กระทำผิดของ
เจ้าพนักงานได้กระทำถึงส่วนของความผิด อันจะเป็นความผิดในฐานะสนับสนุน

คดี Reigan V. People ¹

สายลับแสวงหาเป็นผู้ซื้อหนังสัตว์ที่ไคมาโดยมีขอบข่ายกฎหมาย สายลับได้ไปหา
เด็ก ๆ ซึ่งไม่ได้กระทำผิดก็จับตัวบีเวอร์ แต่สายลับได้แนะนำให้เด็กเหล่านั้นไปวางกับดัก และ
ให้จับตัว Beaver ให้แก่ตน สายลับดังกล่าวยอมมีความผิดฐานรวมมือกระทำความผิดฐาน
ดักจับตัว Beaver

¹ Reigan V. People, 120 Colo 472, 210 P. 2 d. 991 (1949)

คดี State V. Torphy¹

สายลับได้เข้าเล่น Poker โดยได้เข้าพันเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการจับกุมนักเล่นการพนันที่มีใบอนุญาต ศาลได้พิพากษากลับโดยไม่ลงโทษสายลับ โดยเหตุผลที่ว่า การกระทำของเขาได้กระทำไปโดยไม่มีอาชญาเจตนา

4.7.2.2 ผู้รวมวางกับดัก ในการกระทำของสายลับหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักความรับผิดชอบของผู้รวมวางกับดัก สำหรับการกระทำของสายลับหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังมีความเห็นไม่ลงรอยกัน แต่โดยทั่วไปถือหลักว่า จำเลยไม่ควรมีผิด² ได้มีคำพิพากษาที่ถือหลักดังกล่าวคือ

คดี Egginton (1801)³

D (จำเลย) มีเจตนาที่จะขโมยทรัพย์สินในคืน ได้มาติดต่อกับยามในบ้านดังกล่าวเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เขา ยามได้รายงานข่าวแก่นายจ้างของเขา ซึ่งนายจ้างของเขาก็ได้บอกให้ดำเนินเรื่อง (ให้ความช่วยเหลือ) ต่อไป และยามได้เปิดประตูของสนามหญ้า (ประตูรั้ว) ให้แก่ D ในวันเกิดเหตุ และยามได้เดินผ่านประตูที่เปิดไว้ไปยังตัวกัก D ได้จับห้องบัญชีในคืนแล้วเอาแฟงเงินไป (ซึ่งแฟงเงินนั้นได้ถูกทำเครื่องหมายไว้ก่อนที่ D จะเข้ามาเอาไป)

The Court for Crown Cases Reversed ได้พิพากษาว่า D ไม่มีความผิดในฐานะของเข่า โดยที่ประตูได้ถูกเปิดไว้โดยยาม จึงถือได้ว่าเป็นการกระทำของ

¹ State V. Torphy, 78 Mo. App. 206 (1899)

² Glanville Williams, Criminal Law, The General Part Second Edition (London : Stevens & Sons Ltd, 1961) p. 776.

³ Egginton (1801) Leach 913, 618 F.R. 555, East, P.C. 11 666

ยามไม่ใช่เป็นพฤติกรรมของจำเลย และ D ได้ถูกพิพากษาว่ากระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งเป็น การกระทำเฉพาะตัวของ D เอง ในคดีนี้ D ควรถูกพิพากษาลงโทษในการที่งัดเข้าไป ในห้องบัญชี แต่ประเด็นนี้ไม่ได้มีการพิจารณา

Williams ได้เขียนเอาไว้ว่า ในคดีดังกล่าว D ไม่ได้เอาเงินไปช่วยตนเอง เป็นเพียงแต่แนะนำให้ยามเอาแพ่งเงินนั้นไป เขาก็จะไม่ถูกลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะ ว่าทุก ๆ อย่างที่ยามได้กระทำไปโดยได้รับความยินยอมของนายจ้างถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วย กฎหมาย และดังนั้น D จึงไม่มีความผิดฐานเป็นผู้ขโมยหรือทักการในความผิดฐานลักทรัพย์ แต่อย่างไรก็ตามก็อาจจะเป็นความผิดฐานขโมยยามก็ได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ได้รับการสนับสนุนโดย คดี Johnson ซึ่งได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.2.1 เมื่อประตูได้เปิดไว้โดยคนใช้ขอใดกระทำ ไปตามคำแนะนำของตำรวจ จำเลยย่อมไม่มีความผิดฐานขโมยของเขา

และถ้าเป็นกรณีที่ว่า คนใช้ใดกระทำไปโดยไม่ได้รับการเห็นพ้อง ของนายตำรวจหรือ นายจ้าง หากแต่ว่าคนใช้ใดกระทำไปโดยลำพังคนเดียว โดยมีเจตนาที่จะจับตัวอาชญากรก็ได้ เป็นที่ยอมรับว่ามีเดชนเดียวกัน คือถือว่าคนใช้ไม่ควรถูกจับ และถ้าหากว่าคนใช้ได้เปิดประตู ไว้ให้ จำเลยก็ไม่มีความผิดฐานขโมยของเขาเช่นเดียวกัน

จากหลักที่กล่าวมาและคดีต่าง ๆ ซึ่งได้พิพากษามาข้างต้น คือหลัก การกระทำของ ตัวแทนที่บริสุทธิ์ (an innocent agent) ซึ่งถือว่าไม่อาจกล่าวหาให้เป็นจำเลยได้ ใน เมื่อตัวแทนที่บริสุทธิ์ได้กระทำไปให้มีโทษทางอาญา

หลักตัวแทนที่บริสุทธีได้รับการสนับสนุนจากนักกฎหมายอเมริกันอย่างมาก

แต่คำพิพากษาของศาลประเทศอังกฤษได้เห็นด้วยกับหลักดังกล่าว ก็ในคดี

Bannen 1844

D จำเลยได้ไปหาคนทำแม่พิมพ์ (หรือ Informer) เพื่อให้ทำแม่พิมพ์สำหรับตอก
ในเงินเหรียญสลึง ชาวทำแม่พิมพ์ได้ติดต่อกับโรงพิมพ์ โรงพิมพ์ได้แนะนำให้เช่าแม่
พิมพ์ตามที่ D สั่ง D ได้ตกลงโฆษณาทำแม่พิมพ์

ในคดีดังกล่าวศาลอังกฤษไม่ได้ถือหลักตัวแทนบริสุทธีเหมือนเช่นศาลในประเทศอเมริกา
อาจจะเปรียบเทียบกับคดีหลักของศาลอเมริกันคือคดี Egginton แลขอเท็จจริงบางอย่างก็ไม่
เหมือนกันนัก ในคดีของอังกฤษดังกล่าวนี้ไม่มีใครให้ความเห็นแย้งไว้ว่า จำเลยควรถูกพิพากษา
ปล่อยในความผิดที่เป็นประธานคือความผิดฐานทำแม่พิมพ์ และควรลงโทษเพียงความผิดฐานยุยงให้
ทำแม่พิมพ์¹

ไม่มีคดีอีกคดีหนึ่งซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของจำเลย ในการกระทำของ
สายลับ เป็นคดีของศาลในรัฐ California

คดี People v. Lanzit²

D ได้ขอร้องให้ E นำตุ๊กตาเปิดไปวางเพื่อหา P ได้นำเรื่องทั้งหมดไปแจ้งแก่
เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้คุมขังอยู่ในขณะที่ D ได้แนะนำ E ถัดตั้งระเบิดและสาย

¹ Glanville Williams, Criminal Law. The General Part 2nd ed
(London : Stevens & Son Ltd 1961) p. 777

² People v. Lanzit (1925) 70 Ca. App 498, 233. Pac 816 (Mikell 514)

ชนวนระเบิด ได้เกิดหนองนอนของ P E ได้กักทั้งสายชนวนระเบิดคอตหน้า D และตำรวจจึงได้
เข้าไปจับกุม D

ในคดีดังกล่าวมีปัญหาว่า D จะมีความผิดฐานใด

ได้มีการถกเถียงกันว่า ตามหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ นั้นยอมเห็นได้ชัดว่า
มีความผิดฐานเป็นผู้ยุยงให้ฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา แต่ D ไม่มีความผิดฐานสนับสนุนพยายามฆ่า
เพราะการกระทำของ E ไม่เป็นความผิดฐานพยายามฆ่า

ศาลของ California ได้ตัดสินว่า D มีความผิดฐานพยายามฆ่า P
โดยผ่านทาง E ตัวแทนผู้บริสุทธิ์ ซึ่งแนวคำพิพากษาของศาล Cal. ดังกล่าวไม่ตรงกับแนว
คำพิพากษาของศาลอเมริกันในคดีอื่น ๆ ซึ่ง Williams มีความเห็นว่าได้เป็นที่ยอมรับกันว่า
D (จำเลย) ไม่ควรจะถูกกำหนดความรับผิดโดยการกระทำของบุคคลใด ๆ ผู้ซึ่งได้กระทำเพื่อ
ลงโทษเขา และดังนั้นเขาไม่ควรจะถูกลงโทษฐานพยายามฆ่า แต่เขาควรมีความผิดฐานยุยง¹

4.7.2.3. ผู้ถูกกักต้อน จะต้องรับผิดชอบในการกระทำของเขาเองหรือไม่ เพียงใด

ในกรณีดังกล่าวถือหลัก ผู้ถูกกักต้อน(จำเลย) จะต้องรับผิดชอบในการกระทำ
ของเขาเองเสมอ

ดังตัวอย่างคดี Egginton²

¹ Glanville Williams, Criminal Law. The General Part 2 nded
(London : Stevens & Sons Ltd, 1961) p. 778.

² Egginton (1801) Leach 913, 618 E.R. 555, East, P.C. 11 666

D (จำเลย) มีเจตนาจะขโมยทรัพย์สินในบ้านของผู้เสียหาย จำเลยได้ไปติดต่อกับยามในบ้านดังกล่าวเพื่อให้ความช่วยเหลือ เขา ยามได้รายงานข่าวแก่นายจ้างของเขา ซึ่งนายจ้างของเขาก็ได้บอกให้ดำเนินเรื่องต่อไป ยามได้มีปฏิญญาของสภามหาผู้ให้แก่ D ทั้งจำเลยและยามได้เกินผ่านประตูไปยังตัวที่ D ไม่พักห้องมีปฏิญญาในคืนแล้วเอาแหงเงินไป

The Court for Crown Cases Reversed ศาลได้พิพากษาว่า D ไม่มีความผิดฐานของเบา แต่ D มีความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะ D ได้เอาแหงเงินของผู้เสียหายไปก่อนที่จะถูกตำรวจจับ เป็นการกระทำโดยเจตนาของตัวของเขาเอง

Williams ได้อธิบายว่า ในคดี Johnson¹ มีข้อเท็จจริงว่า

D (จำเลย) ได้ขโมยทรัพย์สินของ P และได้แนะนำคนใช้ให้ขโมยของจากบ้านของคนใช้แล้วคนใช้ได้นำความไปบอกแก่ตำรวจ ส่วน P เจ้าของบ้านไม่อยู่ได้ออกไปนอกเมือง คนใช้ได้ตกลงที่จะกระทำตามวิธีของตำรวจเพื่อที่จะจับ D และได้เปิดประตูให้ เข้ามาลักทรัพย์ D ได้เข้ามาในบ้านพร้อมกับ E ซึ่งเป็นเพื่อน D ได้ถูกตำรวจจับก่อนที่จะได้กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ E ได้เอาทรัพย์สินบางอย่างไปก่อนที่จะถูกตำรวจจับ

ศาลพิพากษาว่า D และ E ไม่มีความผิดฐานของเบา แต่ E มีความผิดฐานลักทรัพย์ และ D ก็มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนลักทรัพย์

Williams ได้อธิบายว่า ถ้าหากคดี Johnson เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้ง D และ E จะต้องถูกลงโทษฐานบุกรุกและสถานในเวลากลางคืน ตามพระราชบัญญัติลักทรัพย์ ค.ศ. 1916 (The Larceny Act 1916)

¹Johnson (1841) C. & M# 218, 174 ER. 479.

เพราะถือว่าการเข้าไปของเขาไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่าจะได้รับความสะดวกจากคนใช้ก็ตาม ความหมายของศาลมีว่าประทุได้ถูกเปิดโดยชอบด้วยกฎหมาย มีความหมายแต่เพียงว่าจำเลยไม่ต้องการรับผิดสำหรับการเปิดประตูนั้น แต่การผ่านประตูที่เปิดไว้เข้าไปก็มีชอบด้วยกฎหมาย¹

และได้อธิบายต่อไปว่า ถ้าในคดีเดียวกันนี้ แต่ปรากฏว่าคนใช้ซึ่งเป็น Informer ของตำรวจ ได้อนุญาตให้จำเลยเปิดประตูเอง จำเลยย่อมมีความผิดฐานของเบา (Burglary) หรือ House - breaking อย่างสมบูรณ์ ดังตัวอย่างในคดี Chandler² D ได้แนะนำคนใช้ของ P วางแผนเพื่อที่จะขโมยของจากร้านของ P คนใช้ได้นำความไปบอกตำรวจ และคนใช้ก็ได้ทำตามคำแนะนำของ P และของตำรวจ (เพื่อที่จะจับ D คนใช้ได้) ส่งกุญแจร้านให้แก่ และ ก็ได้ไป (ทำกุญแจปลอมขึ้น) และก็ได้ใช้กุญแจดังกล่าวเข้าไปในร้าน จึงถูกจับ ในกรณีนี้ศาลพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานของเบา

จากหลักที่ว่า ผู้ถูกกักตัก (จำเลย) จะต้องรับผิดชอบในการกระทำของเขาเองนั้น มีข้อยกเว้น 2 กรณีคือ

1. เมื่อสายลับซึ่งเป็น Informer โดยความยินยอมของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ได้ส่งมอบทรัพย์สินไปยังมือของจำเลย ในกรณีดังกล่าวจำเลยยอมไม่มีความผิดฐานหลักทรัพย์สินจะมีความผิดฐานพยายามลักทรัพย์
2. เมื่อเจ้าของทรัพย์สินได้เป็นผู้วางแผนการหรือมิฉะนั้นเป็นผู้ดำเนินการทุกสิ่งซึ่งถูก

¹ Glanville Williams, Criminal Law. The General Part 2 nd ed. (London (London : Stevens & Sons, 1961) p. 779.

² Chandler (1913) i K.B., 185 (CC.A)

เหมือนว่า เขาให้ความยินยอมเอาทรัพย์สินไป ดังตัวอย่างในคดี

Macdaniel (1755)¹

Macdaniel, Berry, Egan. และ Salmon ได้ถูกฟ้องเป็น accessories before the act (ผู้ใช้, วาน หรือผู้ส่งเสริม) ให้กระทำความผิด felony (ความผิดมหันต์โทษ) และความผิดฐานปล้นทรัพย์ (robbery) ที่กระทำโดย Peter, Kelly และ John Ellis ที่กระทำกับ Salmon จำเลยในคดีนี้ ในถนนหลวง ที่ตำบล Saint - Paul, Deptford ในจังหวัด Kent

ฟ้องคดีนี้ จำเลยได้ถูกพิจารณาและลูกขุนได้ลงมติว่า Kelly และ Ellis ถูกลงโทษในความผิด felony (ความผิดมหันต์โทษ) และปล้นทรัพย์

จำเลยทุกคนและ Thomas Blee ได้ประชุมกันที่ Bell Inn ใน Holborn ตกลงที่จะทำการชิงทรัพย์ในถนนหลวงเพื่อที่จะเอาเงินรางวัลที่ให้ได้โดยพระราชบัญญัติของรัฐบาล ซึ่งให้เงินรางวัลตอบแทนในการจับผู้ร้ายได้ ได้ตกลงกันว่าให้ Thomas Blee จักหาคน 2 คนมาทำการปล้นทรัพย์ Salmond บนถนนหลวงในตำบล Saint - Paul, Deptford และ Thomas Blee ได้ไปหา Kelly และ Ellis ให้ไปที่ Deptford กับงาน โดยอ้างว่าจะไปขโมยผ้าลินิน แต่ไม่ได้บอกถึงการปล้นทรัพย์ที่จะกระทำ

Thomas Blee, Kelly, Ellis ได้ไปที่นั้น และ Salmond

(จำเลยคนหนึ่ง) ก็ไม่เคยอยู่บนถนนหลวงตามข้อตกลง, Thomas Blee, Kelly, Ellis ได้ทำร้าย Salmond ได้เอาเงินและสิ่งของตามที่ระบุไว้ในฟ้องไปจากเขา

สำหรับ Salmond จำเลย ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าเขาไม่มีความผิดตามฟ้อง เขาไม่ได้เอาเงินและสิ่งของเหล่านั้นไป ไม่อาจกล่าวได้ว่าตามกฎหมาย เขาได้ถูกปล้น เพราะหลักเกณฑ์ของความผิดฐานปล้นทรัพย์และลักทรัพย์จะต้องเอาไปโดยฉ้อฉลโดยผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์ ความผิดของ Ellis และ Kelly ไม่เกี่ยวข้องกับเขา.

¹ Macdaniel (1755) Post 121, 168 ER. 60

ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีได้กล่าวว่าย่อมเป็นไปได้ที่คนเราอาจจะเป็นผู้ไต่สวนหรือ
 บุง (an accessory after the fact) ในความผิดฐานลักทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ซึ่ง
 เป็นทรัพย์สินของเขาเองโดยการให้ที่พัก, ที่ซ่อน หรือช่วยเหลือให้เขาหนีไป และภายใต้พฤติการณ์
 บางประการคนเราอาจจะมีคุณสมบัติฐานลักทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ของเขาเองจากตัวผู้อื่น เช่น A
 ส่งของให้ B เพื่อเก็บรักษาไว้ให้เขา แล้วก็โคลงของมันไปโดยมีเจตนาให้ B ซักใช้ราคา
 A ย่อมมีความผิด Felony หรือ A ไล่ให้คนใช้ของเขาถือเงินไปยังที่แห่งหนึ่ง แล้วก็ไล่
 ปล้นเอาเงินนั้นไป โดยเจตนาให้คนใช้ใช้เงินนั้น A ย่อมมีความผิดฐานปล้นทรัพย์ เพราะได้
 เอาเงินไปจากบุคคลที่มีสิทธิเก็บรักษาไว้โดยมีเจตนาทุจริต ดังสุภาษิตโบราณที่ว่า
 "fraudenta contractiorei alienae invito domino" จะไม่มีกรณีที่ฟ้อง
 ร้องคนใดคนหนึ่งว่าเป็นผู้ไต่สวน หรือ บุง ให้ทำการปล้นทรัพย์แก่ตนเอง¹

---

¹ J.W. Cecil Turner and A LL Armitage., Cases on Criminal Law
 Second Edition (Cambridge At the University Press, 1962)pp. 231-233